

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre ..... 24 korona.
 Egy hónapra ..... 2 korona.
VIDEKEN:
 Egy évre ..... 28 korona.
 Egy hónapra ..... 3 k. 40 f.
IRÁDÉTSÉK:
 2-szeres postai sor egyszer 20 fill.
 minden következőnél 16 fillér.
 Nyitási díj 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetemen
 vasúti palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 222.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherceg-ut 27. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
 STAUBER JÓZSEF.

Péntek, október 23.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérollok: A választóreform a király előtt.
- Vita a katonai kérdésekről.
- A balkáni veszedelmek.
- Az aradi kamara teljes ülése.
- Magyar miniszterjelölt Amerikában.
- Latkóczy-panama szereplői Aradon.
- Kérdéseket felmentették.
- Halálos szerencsétlenség a déznai vasbányában.
- Petőfi kéziratok Szendrey Julia sírjában.
- „Ég a minorita palota?”
- A szép asszony végrendelete.
- A faka-til vérengzés.
- Egy ellopott ház története.
- Rejtélyes halott az aradi gyorsvonat alatt.
- Megvesztegetett városi főlétszámőrök.
- Szerbia nyugtalanodik.
- Tarkaságok.
- Tárca: Egy híres vesztegetési affér.

A választóreform a király előtt.

— Fővárosi munkatársunktól. —

Budapest, október 22.

A ma reggeli lapok csak röviden jelentették, hogy **Andrássy Gyula** gróf belügyminiszter tegnap délelőtt hosszabb kihallgatáson volt a királynál. Az audiencián történekről sokféle verzió került forgalomba, abban az egyben azonban mind-egyik híresztelés egyező, hogy a kihallgatáson a belügyminiszter a választóreformot terjesztette a király elé.

Hetek, sőt, hónapok óta áll a választójogi törvény sorsa az érdeklődés közepontjában. És ez a nagyfotosságú reform, amely hivatva van arra, hogy évtizedekre vagy legalább is egy ember-

öltökre megszabja előre az ország fejlődésének feltételeit, nemcsak ily messzemenő perspektívára szolgáltat alapot, hanem tengelyvé vált a mai politikai helyzet alakulásának is. Ha sikerül megvalósítani a választói jogosultság kiterjesztését az általánosság alapján olyképen, hogy a javaslat a haladás eszméjét és a nemzeti megerősödésnek mindenek fölött álló érdekét szolgálja egyben: akkor e nagyszabású akciónak sikeres befejezése nyomán bizvást remélhetjük, hogy tisztulni fog a politikai helyzet homálya s szebb kilátás nyílik a jövő fejlődésére minden irányban. Ez magyarázza az érdeklődés hevét, mely természetesen most, **Andrássy audienciája** után a legmagasabb pontot érte el.

Jól értesült politikai körökből szerzett információink szerint a választójogi törvényjavaslat *készen van* s a belügyminiszter a novemberi első napok egyikén előterjeszti a képviselőházban, hosszabb beszéd kíséretében. Javasolni fogja egy *külön bizottság* kiküldését, amely hivatva lesz arra, hogy a korszakos törvényt előkészítse a parlamenti tárgyalás számára. Miközben a bizottság tanácskozik, azalatt a képviselőház tárgyalni fogja az annexióról előterjesztendő törvényjavaslatot, továbbá az indemnitást, esetleg a kivándorlásról szóló javaslatot is.

Hogy az első képviselőházi ülés mikor lesz, az a mostani delegáció tanácskozáraitól függ. Valószínű, hogy november 9—10 én lesz, amikor tehát a Ház elé kerül **Andrássy** javaslata.

Ez a közeli időpont természetesen érthetővé teszi, hogy a pártok mind erősebben foglalkoznak a reformmal. Érdekes megfigyelni e tekintetben a néppárt magatartását. A néppárt lapjai eddig erősen támadták a pluralitást. Legutóbb is **Gresswein Sándor**, a párt eme kiváló tagja irt dörgedelmes cikket a többes szavazat ellen. Ma azonban az „Alkotmány”, **Andrássy audienciájáról** vezércikkre, már sokkal szelidebb hurokat penget. A lap azt mondja, hogy előbb be kell várni a javaslat előterjesztését és nem szabad prejudikálni a pártértekezletnek, mely nem-sokára ugyanis foglalkozni fog a javaslattal. A néppárt lapja azután óva inti a tönegeket a szociáldemokrata sajtótól, mely telekiabálja a világot, hogy „le a pluralitással, éljen az egyenlő szavazati jog”. Látható, hogy a néppárt is kezd megbárátkozni a pluralitással. Vannak ugyan a pártban néhányan, akik elvi elleségei a pluralitásnak, de az mármá is szinte bizonyos, hogy a néppárt a pluralitás miatt nem fog kilépni a koalícióból.

Érdekes végül megemlíteni az egyes körökben elterjedt következő verziót:

Az uralkodó nagy figyelemmel hallgatta **Andrássy**nak tegnap a pluralitás és a nyílt szavazás érdekében fölhozott érveit. A miniszter rámutatott arra is, hogy a parlamentben biztosítva van a többség. A király most is kifejezte ama nézetét, hogy nem szíve-en látja az általános választói jog tervezett megoldását, különösen pedig a nyílt szavazás ellen volt kifogása. Aggoda-mai azonban nem növekedtek és

Egy híres vesztegetési affér.

Zichy-Ferraris Viktor gróf Budapest egyik legszebb férja s a legveszedelmesebb nőcsábók egyike volt. Zsenge ifjkorában szíve nem eszmékért hevült, mit e korból származó költeményei és irodalmi dolgozatai bizonyítanak, az iskola végeztével azonban belejutva a magyar mánásvilág léha legkörébe és a „legnagyobb magyar” által a legnemesebb szándékkal alapított „nemzeti kaszinó”-ba, ép olyanná lett, mint a többi gazdag főúr, kinek vagyona sok, dolga meg semmi s így ezre csak testi gyönyörök hajhászásán s a sport legléghőbb neméinek gyakorlásán jár. Zichynek vagyona se volt sok, de atyja, **Zichy-Ferraris Bódog** valamikor igen magas állást viselvé, a fiatal mánás ez állás tekintélyénél fogva vált ki a „szegény mánások” közül, kik közé pedig anyagi helyzetenél fogva tartozott. Míg a többi mánásnak egy s más kedvtelése volt, egyiknek a lovak, másoknak az agarak, harmadiknak a kártya, negyediknek a táncosok elcsón meg szereskedés, de annál drágábbá kerülő kegye, — **Zichy Viktor**, a szép barna férfi, magát a nőcsábásra adta s es volt legkedvencebb szenvedélye. Emellett azonban a kártyát sem vetette meg, de miután a szerencsében oly igen szerencsés volt, a kártyaszerencse állandóan hátat fordított neki.

A főváros hölgyeivel folytatott viszonyai közül több igen híres volt s néhány megemlékezésen botrányos válópörrel végeződött, melyben a grófnak nem a legdicsekljesebb szerep jutott. Ilyen volt, hogy csak egyet említek, dr. **H. A.** egyetemi tanár nevével folytatott viszonya, kit férje mellől a nászaján szöktetett meg s ki nászajét így a szép gróffat a budapesti „Orion” szállóiban tölté el. Egy egy ilyen bravour nagyban emelte **Zichy** renoméjét a „nemzeti kaszinó” fiatalabb urai előtt, kiknek e téren eszményképét képezte **Viktor** gróf. Ő előtte nem volt biztos egyetlen „**Helena**” sem, e Párisnak birnia kellett azt a **Helénát**, kire szemét rávetette, minden áron s minden e „minden ár” sokszor mégis igen magas volt, nem csoda, ha adósságokban uszott a hátor csábió, de szegénysoreu mánás.

Tíz esztendő ilyen módu élet **Zichy** anyagilag teljesen tönkreljuttatta. Egyetlen birtoka az udvaronki volt, melyen nem megvetendő jelzőalkölcsezőn fűkűdt tulcsuly gyaránt. Azonban **Zichy** mint kiválóan szereplő mánás, mindig tudott magán segíteni s így keveredett mind inkább oly ügyletekbe, melyeknek napvilágra jöttével állását és végkövetkezményében életét is veszé. Hogy ezekből is néhányat felsoroljunk — ma már ez a történetírás és korráiz hatás-körébe esik, csupa bebizonyított tényen aispulván, — ilyenek voltak a bécsi báró **Erlanger** s a kőbányai **Dreher** cégekkel és hatvani **Deutch** **Bernáttal** folytatott „ülési összeköttetései”,

melyek neki anyagilag nagy jövedelmet hoztak, de jó hírnevét teljességgel nem emelték.

Erlanger báró — két testvér — ösmert nagyvállalkosó cég Bécsben **Midón Andrássy** Gyula gróf, akkor még magyar miniszterelnök, a jelenleg róla nevezett sugárutat tervezte, ennek kivételét — megfelelő nyereségért — az **Erlanger** cég nyerte el. Azonban vagy azért, mert elszámitotta magát, vagy mert anyagi ereje mégis csekélyebb volt, mint hitte volna, a vállalat kivitele sátt látta át, hogyha kötelezettsége alól a magyar kormány által föl nem mentetik, körülbelül tíz millió forintnyi vesztesége lesz, mely őt teljesen tönkretesszi. A cég nevében dolgozó u. n. „Municipális Bank” nak és az érdekeit konzorciumnak tehát minden áron föl kellett magát mentenie kötelezettsége alól s erre vállalkozott **Zichy-Ferraris Viktor** gróf, arra hivatkozván, hogy ő **Podmaniczky** **Frigyos** báccóval, az egész építést a kormány nevében vezető országos közmunkatanács elnökével, baráti viszonyban áll s így képes lesz klasszifikálni, hogy a „Municipális Bank” név alatt dolgozó **Erlanger** cég lelett óvadéknak fele árán (550.000 forint) menekülni fog kötelezettsége alól. Közbenjárásáért azonban — azon e-etre, ha a vállalat sikerül — 100.000 forintot kért s erről szóló provisiós levelet maga számára ki is állíttatott. A számítás azonban hejődrést szenvedett **Podmaniczky** **Frigyos** báró nyakacs becstületességén, ki semmiképp se volt hajlandó ily módon felbontani a szerződést. **Zichy**, mi-

végül érdemi hozzájárulását adta a javaslatához, de az előzetes szentesítést, vagyis a végső döntést néhány napig még fenntartotta magának. Alkotmánypárti forrás szerint az irások válasza öt hat nap alatt fog leérkezni a kabinettirodából.

VITA

a katonai kérdésekről.

A magyar delegáció ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 22

A magyar delegáció teljes ülése ma folytatta tanácskozásait a hadügyi költségvetésről. A vitában több érdekes kérdés került szóba.

A horvátok a délmagyarországi szerb propagandát bolygatták meg, több szónok a katonai kérdések megoldását sürgette.

A delegáció mai vitájáról itt következik tudósításunk:

A magyar delegáció ülésén Zichy Tivadar gróf elnökölt. A napirend előtt Babits-Gyalaszi Lyuba a horvátországi szerb hajszárról interpellálta meg a belügyminisztert, mert szerinte a följelentések a katonai körök akciójával hozhatók összeköttetésbe. Állítólag Naszicsot és Forner kapitányt a vesérkar tagja támogatta.

Hoffmann Hugó a tábornagy: A hadvesztőségnek van a szerb mozgalomról tudomása, mert a hadügyi kormány nagy figyelemmel kíséri az egész sajtót, hogy tudja, mi történik politikai tekintetben. Hogy azonban mit írjanak az egyes hírlapírók, azt nem befolyásolhatja a hadügyminiszter. Az egész délvideki mozgalom bűnügyi következtetéseket von maga után, a melyekre szintén nem gyakorolhatnak befolyást a katonai hatóságok. *Tagadja, hogy a katonai hatóságok befolyolják a mozgalomba.* Még a boszniai 15. hadseregnek sem volt abban része, pedig annak politikai hatásköre is van. A tisztek magánégykedésüket nem kísérelhetjük tüzetes figyelemmel. Ha Forner kapitány tényleg befolyt az ügyekbe, el fogok ellene járni.

A bizottság a választi tudomásul vette.

(A hadsereg reformja.)

Okolicsányi László: Elfogadásra ajánlja a költségvetést. A hadsereg fejlesztése elől a magyar nemzet nem zárkóztatik el. A parlamenti többséget folyton genosz váddal illetik. *A többség kési a hadsereg részére áldozatokra, ha meggyőződik arról, hogy a hadsereg a magyar államiság védelmére szolgál.* A hadsereg mostani állapotában valóságos anakronizmus. A nemzeti érzés s a dinasztiahoz való hűség egyaránt követelik a hadseregnek nemzeti irányban való reformját.

Szemere Miklós: A kormányzható lég hajókról és repülő gépekről szól. Nagyon hibáztatja, hogy a hadügyi kormány költségel-irányzatában a kormányzható hadi légőrhöz nincs szó. Az nem kielégítő, hogy a közös hadügyi kormány lelkes bizalommal áldozatkészségre számít. *Ők vagyunk megint, hogy a nagyhatalmaktól az újítások terén elmaradtunk.*

Szabó István: Feltűnőnek tartja, hogy míg Németországban és Franciaországban évek óta a hegyesformájú gyalogsági lövedékek vannak használatban, melyeknek kezdő sebessége 860 méter, nálunk a 640 méteres kezdő sebességű lövedéket használnak. A költségvetést elfogadja.

Bakonyi Samu: A dinasztia és a két állam biztonságát a nemzeti követelések teljesítésében kell keresni. Ránutat az osztrák delegáció ugratására. Mielőtt a nagy katonai kérdések elintézését nyernek, a mentességi tartálékba tartozás kérdését kell olyan irányban megoldani, hogy a földművelő magyar családok ne vessziesk el kenyérkeresőjüket.

(A vallás és a legénység.)

Molnár János: A legénységet úgy kell nevelni, hogy a szocializmus nemzetközi és valasztalan tévtanai ne lehessenek rá hatással. *A katolikus legénység vallásos nevelése* dolgában láték kérdéseket a hadügyminiszterhez. Reméli, hogy nem kap tőle olyan brüsszki választ, mint annak idején Fajóvárytól, aki azt mondta neki, hogy a hadsereg nem akar hapucinusokat nevelni. (Derűtlenség.)

Hellebront Géza: Míg a nemzeti követelések teljesületlenek, addig a magyar nemzet a hadseregért újabb áldozatokat nem hozhat.

Tomisics György: Kérdi a hadügyminisztert, mikor kezdenek komolyan hozzá a likadalmáccal vasut építéséhez.

Tuskán György és Babits Lyuba horvátul beszélnek.

(A tiszti fizetésemelés.)

Szentiványi Arpád: A legénység számára mindenféle szoldemelési készséggel megszavaz. a tiszti fizetésekkel azonban csak azt a különbséget hajlandó megszavazni, amivel a tisztek fizetése kisebb, mint a magyar állami tisztviselőké. A költségvetést egyébként megszavazta.

Bernáth Béla sürgeti a nemzeti kívánságok teljesítését. Elfogadja a költségvetést.

Miklós Ödön rövid beszéde, majd Vinkevicz Tivadar horvát beszéde után a mozgósítás kérdése került szóba, amelyről külön írunk.

Eitner Zsigmond a költségvetést nem fogadja el. Az ülés 8 órakor véget ért.

(Az osztrák delegáció.)

Az osztrák delegáció hadügyi bizottsága ma délelőtt tíz órakor ülést tartott, melyen a tengerészeti budgetet tárgyalta. Montecuccelli gróf tengerészeti parancsnok beszédében kijelentette, hogy a tengerészeti parancsnokság a jövő évben 10 millió korona hátralék pótlására rendkívül hitelt fog kérni.

A balkáni veszedelmek.

Nyugtalanító hírek Törökországból és Bulgáriából. — Megszakadt tárgyalások.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 22

Törökországból, Bulgáriából és a külföldi diplomáciák terveiről ma érkezett hírek majdnem mind nyugtalanító. Ausztria-Magyarország és Törökország között megindult békés tanácskozások megakadtak, *Aerenthal* külügyminiszter a törökországi bojkott teljes megszüntetését követeli, viszont Bulgáriában sem teljesen békés a hangulat Törökországgal szemben. Konstantinápolyból ezeken kívül belső zavargások híre is érkezik és így, bár *Ferdinánd* király hangoztatja a békét, az még ma sem látszik biztosítottnak.

A ma érkezett távirataink itt következők:

dön látta, hogy a dolog nem megy, nem erősökölt tovább azt, hanem a Municipális Bank akkori igazgatójára, *Lechner* Lajosra birta az egészet, ki aztán le is bonyolította az ügyet, de a bank ahelyett, hogy az óvadékból egy krajcárt is visszakapott volna, összesen 1.800.000 forintot vesztett. Zichy azonban, ki ekkor a Municipális Bank elnöke volt, előadott a provisiós levéllel s követelte a 100.000 forint kifizetését. Ezt egész kerekén megtagadták tőle, hasonlólag a sugárati vállalat, melynek ülésén újra előhozakodott az ügygel s melyben Erlanger hatvan százalék erejéig volt érdekelve, tudni sem akart a fizetésről. Elég volt 1.800.000 forintnyi veszteség. Azonban Zichy addig követelte Erlangeren a jutalékot, míg végre az kifizette neki a 100.000 forintot, de egyuttal mindennemű üzleti összeköttetést megszakított vele s a bank elnökségéről is letétette.

A Dreher fele üzlet valamivel kompromittáltabb volt. A nevezett cég schwechati és kőbányai sörözőjében 1870 óta folyt a rendszeres adásváltás, melynek végre 1878-ban a kincstár bizonyítékait bírván, megindította a kőbányai söröző ellen a pört. Ha oniólag az osztrák császári kincstár is a schwechati gyárat pörölte csalás miatt. A magyar kincstár által Dreheren követelhető összeg 924.000 forintot tett ki s elképzelhető, hogy Drehernek igen érdeklében állott, ha a fizetés alól olcsóbban menekülhet vala.

Zichy Viktor gróf ekkor lett belügyi állam-

titkár. A dolgok állásáról tudomást nyerván, Dreherrel értekezett s ketőjük közt egyezség jött létre, mely szerint Dreher Antal, a Zichy Bódog gróf tornai uradalmára, melyen már 482.000 forint volt azelőtt helyen betáblálva, kölesön sőt másodikk helyre 280.000 forintot, 1878 december 31 én pedig Zichy Viktor a grófnak a frankó osztrák banknál levő 160.000 forintnyi adósságát kifizettette ügyvéde által. A malheur csak az volt, hogy az üzleti esztendő használt osztrák állampapírokkal a Dreher báz stampiglija volt latható, tehát Bécsben köztudomású lett a dolog.

Közvetlenül erre 1879 júniusában folyt le Bécsben Sonnenburg híres rendjel-szedelgő bűnpöre, melyben a magyar képviselő: akkori elnöke, Várady Gábor ellen is kedvezőlen adatok merültek fel. A bécsi államügyész, Sós dr., egyik roppant hatású vádbeszédében kijelenté, hogy Várady Gábornál magasabb állású egyén van Magyarországon, ki az ügyben érdeke van, ki rendjeleket, címekezt pénzért szokott kieszakólni, azonban ezt hivatalos állásánál és rangjánál fogva nem lehet üldözni. A bécsi lapok nyjongták, miután mindig boldog volt Bécs, ha a magyarok rovására akár igaz, akár költött dolgot találhatott, Magyarország pedig mindenki megdöbbenve kérdezte: „Vajon kit értett az államügyész „a magas állású ur” alatt?”

A feleletet megadta *Asbóth* János országgyűlési képviselő, a „Magyarország” című lap-

ban, midőn Zichy Viktorra mutatott rá. El lehet képzelni, mily óriási hatása volt ennek. Erre, miután nálunk minden lehetséges párbajjal szokás elintézni, Zichy Viktor *Asbóth*hoz küldte *Fejérváry* Géza báró tábornokot és *Döry* Lajos báró tábornokot, mint segédet, kihívással. *Asbóth* részéről *Horváth* János tábornok és *Szildgyi* Dezso képviselő, majd a tábornok helyett *Kaas* Ivor báró publicista jelentek meg s a tárgyalások megkezdődtek. *Asbóth* hajlandó volt fegyveres elégtételt is adni, de állítását be is bizonyítani. A módoszatokon azonban hajódrést szenvedett a jó szándék s mindkét részről az ügy kölcsönös nyilatkozatokkal befejezettek tekintetű a lovagiaság követelményeit illetőleg; fennmaradt azonban az államtitkár ellen emelt vád a közönség előtt, melyet tisztázni kellett. Elkésződtek a nyilatkozatok, miután *Asbóth*; Zichy gróf előjáróban tett nyilatkozata, még az ügy legelőjén általános meglepetést keltett s később a grófnak is keserű megbánásra adott okot. E nyilatkozat a következőleg hangzik:

„Megbizottaim fentebbi nyilatkozata alapján részemről *Asbóth* János urat jellemzően, aljas rágalmaszónak nyilvánítottam s kijelentem, hogy amennyiben én csak tisztességes embertől követelhetek lovagias elégtételt, ilyennek jelen esetben, miután *Asbóth* János ur gyanúsító állításait sem nem bizonyította, sem tisztességes ember módjára vissza nem vont, helyt nem adhatok, megjegyezván

A nemzetközi konferencia.

Konstantinápolyból táviratozzák: A mai minisztertanács folyamán az angol nagykövet megjelent a portán és beszélt a nagyvezérrel. Egy miniszter kijelentése szerint a mai minisztertanács nem hozott végleges döntést a konferencia programtervezésére adandó válasznak dolgában. A porta álláspontjának megvitatása még nincs befejezve. Egy másik miniszter kijelentette, hogy a konferencia létrejövetelére készséges, miután Ausztria-Magyarország csak Törökországgal való előzetes tárgyalás után hajlandó azon résztvenni.

Berlinből jelentik: Török diplomáciai körökből jelentik, hogy Törökország azt követeli Ausztria-Magyarországtól, hogy vegye át a török államadosságoknak Bosznia és Hercegovinára eső részét.

Megszakadtak a tárgyalások.

Konstantinápolyból táviratozzák: Törökország és Ausztria-Magyarország között Bosznia annexiója dolgában folytatott tárgyalást tegnap este megszakították. Pallavicini Ede őrgróf, konstantinápolyi nagykövetünk ugyanis azt indítványozta, hogy Törökország vonja vissza tiltakozását és ismerje el az annexiót. Ezzel szemben Ausztria-Magyarország az európai konferencián támogatni fogja a porta óhaját. A tanácskozásban résztvevő két török miniszter ezt elfogadhatatlannak találta. Szerintük a tárgyalás alapja egyedül Törökország integritása lehet és ez a feltétele a tárgyalás folytatásának.

Pallavicini nagykövet értesítette a portát Aerenthal külügyminiszter utasítása értelmében, hogy csak a törökországi bojkott teljes megszüntetése után lehet szó a novibazári szandzsák végleges kiürítéséről.

A bolgár király nyilatkozata.

Párisból táviratozzák: Ferdinánd bolgár király fogadta két párisi újság munkatársát és előttük ezeket mondta:

— Mi háborút sohasem akartunk és a jövőben sem fogunk akarni. A tirnovói esemény nem volt részünkön provokálás, de ha provokálnának bennünket, akkor ugyanazzal az igyekezettel védekeznénk, mellyel most a békét szolgáljuk. Sohasem

voltunk más állam eszköze. Mi őszintén óhajtjuk a béke fennmaradását és ha csak tőlünk függ, egyetlen csepp vért sem fogunk ontani. Bulgária mindig barátja volt a békének.

Rossz hírek.

Konstantinápolyból jelentik: A Sabah szerint a porta híreket kapott, hogy Bulgária békés biztosításai ellenére folytatja katonai előkészületeit.

Az „Ikdam“ értesülése szerint az angol nagykövet tegnap kategórikusan kijelentette a nagyvezér előtt, hogy a Bulgáriával való közvetlen tárgyalást nem tartja indokoltnak. Ugyanez a lap jelenti, hogy Tevfik basa külügyminiszter fogja képviselni Törökországot a konferencián.

Konstantinápolyból jelentik: A hangulatról szóló hírek nyugtalanítóak. Különösen növekszik a nyugtalanság a benszült keresztények körében. Táplálják ezt állítólagos plakátok, illetve röpvék, amelyek a keresztényeket mérszárlással fenyegetik. Az ilyen híreket talán készakarva terjesztik, hogy izgatottságot támasszanak. A nyugtalansághoz hozzájárul a mohamedánok általános fegyverkezése, az állítólag küszöbön álló, a reakciós áramlat ellen irányuló mozgalom miatt. Ebből a csiből állítólag a 8. hadtest áthelyezett három zászlóalján kívül további csapatokat fognak összehívni. Mindenek a hírek eddig nem nyertek megerősítést, de nem lehet teljesen elárkózni azon sejtelenről, hogy az ifjú-törökök kezdenek komolyan félni a reakciótól és készülődnek úgy, hogy ifjú-törökök és reakciós-törökök között nem lehetetlen, hogy összeütközésre kerül a sor. Híre jár, hogy a mostani ifjú-török bizottsági konferencia Szalonikiben és iránt igen komoly határozatokat fog hozni. Az európai és kis-ázsiai tartományokból is olyan hírek és híresztelések jönnek a reakciós mozgalomról, amelyek nehezen ellenőrizhetők.

Az orosz külügyminiszter bukása?

Berlinből jelentik: Urussov herceg bécsi nagykövet lemondási kérvényt adott be, melyet azonban nem fogadtak el, mert egyelőre nem tudnak alkalmas embert, akivel állását betölthetnék. A kérdést, mihelyest Isvolski P. tervára visszatér, azonnal eldöntik. Witte grófot, aki Svájcban idők. távkról visszahívták P. tervára. B. avatott körökben azt hiszik,

hogy Witte lesz Urussov utóda. Isvolski napjai meg vannak számlálva. Presztizse napról-napra hanyatlók. Biztosra vessük, hogy jelenlegi segéde, Csarikov lesz az utóda a külügyminiszteri székben. Isvolskit, hírszerint, berlini nagykövetté fogják kinevezni.

Aerenthal cáfol.

Késő éjjel jelenti fővárosi tudósítónk, hogy Aerenthal báró külügyminiszter az osztrák delegáció mai ülése alatt kijelentette, hogy a török-bolgár és a török-osztrák-magyar tárgyalások megszakadásáról szóló hírek nem felelnek meg a valószínűségnek.

Az aradi kamara teljes ülése.

Kereskedelmi és Ipari Liceum a kamarában. — Arad kikötője. — A boritaladó. — A petroleum-termelés kontingentálása. — Mozgalom a kereskedők és iparosok nyugdíj érdekében. — A kamara költségvetése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 22.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara ma délután teljes ülést tartott, melyen szinte kizárólag a kamarai kerület ügyeivel foglalkozott. Az általános érdekű napi-rendi tárgyak közül kiemelkedett az elnökségnek előterjesztése a kamara által rendezendő kereskedelmi és ipari liceumról; tervbe vette ugyanis a kamara, hogy a tél folyamán a kereskedők és iparosok, valamint az érdeklődő közönség részére előadásokat rendez, melyeken közérdekű gazdaság-politikai kérdéseket ismertet és vitat meg. Az idei liceum tizenkét előadásból fog állni.

Előnk érdeklődés mellett tárgyalta a közgyűlés Arad kikötőjének kérdését. A kikötő létesítésének terve a vashidak kiépítésével és az Óvár-tér rendezésével lett aktuális; a Palóczy féle városrendezési terv ugyanis a téli kikötőt, mely egyébként csak a Maros folyó hajózhatóvá tétele után lesz kiépítendő, az építendő új aradi vashíd és a Hajó-uca vonala közé tervezte. A kamara azt javasolja a városnak, hogy elővigyázatos gondosságból, a védtőlést a Marospart a pontján úgy építse ki, hogy annak idején a helyen a kikötő esetleg létesíthető legyen, ez a hely azonban a kikötő számára véglegesen ki ne jelöltesse, mert valamiképpen az a jelenben sem a legalkalmasabb part-rész a kikötő létesítése számára, azonképpen nem lehetetlen, hogy nyolc-tíz év múlva, amikor az építés aktuális lesz, a város fejlődésének iránya, kedvező vasúti összeköttetés és más egyéb figyelembe veendő szempontoknál fogva a város valamelyik más pontján lesz ajánlatosabb és célszerűbb a kikötő létesítése.

A magyar szőlősgazdák országos egyesületének felhívására a kamara csatlakozott ahhoz a mozgalomhoz, mely a boritaladó eltörlesztését, vagy legalább is lényeges lezártását tűzte ki céljául, ellenben nem támogatja a harai kőolajipar részvénytársaságnak kezdeményezését a petroleum-termelés törvényes kontingentálása érdekében.

Foglalkozott a teljes ülés a kereskedők és iparosok nyugdíj kérdésével is és csatlakozott a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara által egy országos kereskedő és iparos nyugdíj-pénztár létesítése érdekében indított mozgalomhoz. — A közgyűlés a kamara jövő évi költségelőirányzatának megállapításával ért véget.

együttal, hogy bármit is hozzon föl jövőre, azt aljas csaholásnál egyébként nem fogom tekinteni.

Budapest, 1879. július hó 10 én.

Gróf Zichy Ferraris Viktor.

Asbóth aztán másnap előállott bizonyítékaival, vádolván Zichyt a Dreher, Erlanger, frankó osztrák, földművelési részvénytársaság, hatvani Deutsch nemességi vásár etc. ügyekre vonatkozó részletek közlése által nemcsak a tisztességgel meg nem egyező, de egyenesen a büntető törvénykönyv sulya alá eső cselekvésekkel. Zichy borzasztó helyzetbe jutott. Paleinle kellett és nem lehetett. Ügyetlen jó barátai azt tanácsolták, hogy az érdekeltektől maguktól vegyen nyilatkozatokat, hogy az állítások hamisak, azt azonban se Erlanger báró, se Dreher, se a többi egyenesen nem bizonyíthaták. A Zichyt még jobban bémártó nyilatkozatok elseje az Erlangeré volt s következőleg hangzik:

„Gróf Zichy-Ferraris Viktor ur felszólítása folytán, ezennel szívesen és a valósághoz képest kijelentem, hogy a „Magyarország“ című hírlap 190 lk számában „Gróf Zichy-Ferraris Viktor és gyanús üzlet“ felírási alatt foglalt azon állítás, mintha gróf Zichy Ferraris Viktor ur tőlém egy 100,000 forintnyi összeget, bármily ürügy alatt kisse-

rott volna, teljesen valótlan. Tény az, hogy fivérem, báró Erlanger Lajos és én magán, fivérem kezdeményezésére folytán gróf Zichy-Ferraris urnak, kivel mi hosszú évi barátságos és üzleti összeköttetésben állottunk, 100,000 forintnyi összeget saját vagyónunkból önként fizettünk.

Bécs, 1879. évi július 12-én.

Báró Erlanger Viktor.

Ezenél sültőbb nyilatkozatot az ellen, ki ezzel védekezni akart, bajos elképzelni. Az egész ország, mely eddig feszült figyelemmel, de itéletét visszatartva nézte a saamoru szellemi párbajt, gondolván, hogy talán tulozott Asbóth és csak a politikai partkülönbség tulzása sugallja neki e szörnyű vádakat, most már elítélte Zichyt teljesen. Való tehát, hogy Erlanger egy gróf Zichynek, a magyar államtitkárnak 100,000 frtot ajándékozhat, — ha ez való, ugy minden való. A további nyilatkozatok ugye minden valót részeseültek, Dreher, hatvani Deutsch, stb. hiába nyilatkoztak, Zichy el volt ítélve. Asbóth ezekkel szemben e nyilatkozatok megjelenése napján közbe tette a nyilatkozatok megszerzésének történetét s legutolsó tromfiát egy iszonyu, lesújtó részletesező cikkben ki-játszotta.

(Befejező közlemény következik.)

Szerbia nyugtalankodik.

A mozgósítás híre a magyar delegációban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 22.

Ugy látszik, Szerbia még mindig nem mondott le teljesen a háború gondolatáról. Még folytonosan nyugtalanító hírek érkeznek Belgrád felől s éppen azért Zichy Miklós gróf a magyar delegáció mai ülésén meg is interpellálta a hadügyminisztert a határszáron történő mozgósítás elkészületeiről.

A szerbiai események és a háborús dolgok mai krónikája itt következik:

Fegyver kiviteli tilalom Szerbiába.

Az osztrák-magyar monarchia óhaja, hogy — amennyire tőle telik — a Balkán-félszigeten előfordulható konfliktusokat megelőzze és békés szándékait ezzel is bizonyítsa. Ennek fogva a m. kir. kereskedelmi miniszterium a Szerbiában és Montenegróban ez idő szerint uralkodó viszonyokra való tekintettel a közös külügyminiszterrel és a cs. kir. osztrák kormányval egyetértve, indítatva érezte magát a hadiszükségleteknek Szerbia és Montenegróba való ki- és átvitelét további intézkedésig megtiltani. A hivatalos lap mai száma közli a magy. kir. kormány erre vonatkozólag fennálló kereskedelmi szerződésekkel teljesen összhangban álló rendeletét. A komoly háttérű rendeletnek van egy humoros passzusa, amely arra vonatkozik, hogy szamarakat se szabad Szerbiába vinni, mert azok is elősegíthetik Szerbia fegyverkezését.

A rendelet különben szószerint a következő:

Minisztertanácsi határozat alapján és az osztrák cs. és kir. kormányval egyetértve mindennemű fegyvernek, lőszernek, fegyver és lőszeralkatrészeknek, mindennemű robbantó- és gyújtószernek, valamint az azok előállításához szükséges anyagoknak, leveknek, szamaraknak, hátsó- és teherhordó állatoknak (oszvéreknek), továbbá ezek felszerelésére szánt tárgyaknak, galamboknak, végül hadi célokra alkalmas más anyagoknak az osztrák-magyar monarchia két államából, Boszniát és Hercegovinát is beleértve, illetve ezeken keresztül Szerbiába és Montenegróba való kivitele, illetve átvitele megtiltatik.

Ez a tilalom kiterjed mindazokra a küldeményekre, melyek akár közvetlenül Szerbiába vagy Montenegróba kerülnek, vagy melyekről alaposan feltételezhető, hogy közvetve fognak az említett államok területére kerülni.

A m. kir. miniszterium fenntartja magának, hogy a fent megjelölt árutartalmú és oly küldeményeket, amelyek más rendeltetéssel indítatnak utnak, végleges rendeltetésüket illetőleg ellenőrizze.

Az ilyenmű küldemények már bevallott rendeltetésének megváltoztatása nincs megengedve.

Ez a ki- és átviteli tilalom azonnal hatályba lép.

Budapest, 1908. évi október 21 én.

Wekerle Sándor s. k.,
m. kir. miniszterelnök.

Szerbia Magyarország ellen.

Szerbiában csak csekélyen akarnak csillapítani a háborút szerető elemek. A szerb lapok hívével nélkül irnak Ausztria Magyarország el-

len, még a kormány főlhivatalosa, a Samon-práva is úgy ír Magyarországról Ausztriáról, mint egy „könyörtelen rendőrállamról”, amely *szégyene Európának* A Pravda azt írja, hogy a ságrábi esetért Miklós montenegrói herceg legjobb elégtételt szerezhetne azsal magának, ha a cettinjel osztrák-magyar követet láncba vert kezekkel szállítatná a határra.

Vukovics generálit, Miklós herceg követét a királyon kívül György herceg is fogadta. Majd később több miniszterrel és államférfival konferált, Pasicszal is, aki ma Péter király egy levelét viszi Pétervárra Miklós cárnak. Pasics nem Magyarország-Ausztrián, hanem Románián keresztül veszi útját. Novakovics Stojan, aki a szultánnak viszi a király egy levelét, szintén Románián át megy rendeltetési helyére, hogy ne kelljen az osztrák-magyar monarchiával szövetséges Bulgáriát érintenie.

Üldözik a magyar elattvalókat.

A belgrádi osztrák és magyar kereskedők nagy szorultságban vannak. Az üzletek előtt állandóan csoportok vannak, akik megakadályozzák, hogy vevők léphessenek az üzletekbe. Egy hölgyet, aki egy ilyen üzletben vásárolt, a tömeg inzultált. A bojkottált kereskedők közül többen be is zárták üzleiket. A bojkott rendezését a diákok vállalták. Belgrád községi hatósága elhatározta, hogy minden osztrák és magyar állampolgárt szolgálatából elbocsát.

A mozgósítás a delegációban.

A szerbiai forrongás és zavargás meg a mozgósítás híreit a delegációban ma szóvá tették. A magyar delegáció ülésén ugyanis Zichy Miklós gróf felszólalt és többek közt ezeket mondta:

— Arról beszélnek, hogy a szerb határon egyes csapatokat megerősítenek, másokat megcserélnek. Hírek szólnak arról is, hogy a délen levő csapataink megbízhatósága nem kifogástalan. *Felvilágosítást kér a hadügyminisztertől.*

Hoffmann Hugó altábornagy a külügyminiszter nevében válaszol. A hadsereg csapatainak megbízhatósága kifogástalan. A szerb kérdésben Aerenthalnak egy állítólagos kijelentése terjedt el, hogy ő a helyzetet veszedelmesnek látná és hogy egyes nem eléggé megbízható csapatokat más csapatokkal helyettesítene. Határozottan kijelenti, hogy a miniszter ilyen kijelentést nem tett. Ha ilyen intézkedésekre szükség volna, azokat a törvények teljes respektálásával hajtanák végre. (Helyeslés.)

Szerbia követelése.

Belgrádból táviratozzák: Illetékes helyről közlik, hogy Szerbia rendithetetlenül követeli a területi kárpótlást. Az itteni vélemény szerint Bosznia déli része Szerbiát illeti, Hercegovina délvidéke pedig Montenegróhoz volna csatolandó.

Vége a háborús hóbortnak.

Berlin-ből táviratozzák: *Milovanovics* szerb külügyminiszter a Lokalanseiger munkatársa előtt kijelentette, hogy a szerb nép kívánságai abban állnak, hogy jogos igényeit elismerjék és a szerb állam és nemzet egzisztenciájának biztosítására a legvilágosabb érdekek tekintetében garanciákat nyújtsanak. Hogy ezt a hatalmak konferenciája segítségével vagy egy diplomáciai aktus útján éri-e el, ez a szerbekre nézve másodrangú kérdés. Szerb oldalról semmit sem hagynak megkérdőjelezni, hogy a megértés útjáról minden akadályt elhárítsanak. *Háborús*

benyodalom akut veszélyét most már elhárított-nak tartja. Aki a trónörökösöt önszó törekvésekkel vádolja vagy azt állítja, hogy atyjának akarata ellenére lép fel, saját felelősségére háborút csinál és erre a célra konspirációt üz a néppel — az tudva valótlant mond és egyáltalán nem ismeri a trónörökösöt.

Magyar miniszterjelölt Amerikában.

Mr. Samuel S. König.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 22.

Az Aradi Közlöny már röviden megírta, hogy az Egyesült-Államokban az elnökválasztással egyidejűleg — november 3-ikán — választják meg az egyes államok kormányait is. Ezekben az autonóm államokban ugyanis a nép maga választja a kormányzót és a minisztereket, míg a központi kormány tagjait az elnök nevezi ki.

New York állam belügyminiszteri székére ezuttal egy magyar embert is jelölték, még pedig a többségi párt, a republikánusok konventje részéről. Ez a magyar ember, Mr. Samuel S. König, zsidó vallásu honfitársunk, akiről ezideig nem igen beszélt a fáma és akiről csak annyit tudunk, hogy mintegy harminc évvel ezelőtt származott át Amerikába a magyar fővárosból és ott az állampolitikai életben mindig előkelő szerepet játszott.

Fővárosi munkatársunk beszélgetett a választás felől a budapesti amerikai főkonzullal, *Mr. Nash-sal*, aki csak nemrégon tölti be nálunk ezt az állást, Mr. Nash lekötöző szíveséggel beszélt a magyar miniszterjelölről és szinte látszott rajta, hogy örül az amerikai magyar ember sikerén.

— Magam is nagyon örültem és mondhatom, meglepett a dolog, mert mint nagykaliberű politikus, König eddig nem volt ismeretes Amerikában. A New York állambeli kormány tagjai rendszerint magas politikai méltóságokként szerepelnek az USA politikai köreiben, amennyiben onnan indulnak nagyobb részt az egyes emberek a központi kormányba. A mostani elnök, Mr. Roosevelt, szintén előbb New York állam kormányában foglalt helyet, előbb mint a rendőrség feje, majd mint kormányzó. Innen egyenesen az alelnöki székbe ültették, majd Mac Kinley halála után elnöke lett az Egyesült Államoknak. Vannak azonban jelölések — folytatta Mr. Nash — az ilyen elnökválasztási időkben, amiknek csupán politikai taktikásak a rugója. Egyes nemzetiségek kiváló embereit magas állásokra jelölik, pusztán azért, hogy ottani honfitársait a párt a maga részére megbódítsa. Egy-egy orosz, német, magyar embert jelölnek hol kormányzóknak, hol miniszternek, amivel azt éri el a jelölt párt, hogy az illető nemzet ott élő polgárai az elnökválasztáson a párt jelöltjére szavazzanak. A Mr. König esetében azonban, ismerve a demokráciás felfogást, ami az államban dominál és ismerve König ur eddigi szereplését, ez a körülmény aligha áll meg. A magyarok edaképp ma már olyan domináló mennyiségben élnek, hogy csak természetes, ha ilyen módon is számol velük a kormányon lévő párt.

Megvesztegetett városi főtisztviselők.

A fővárosi közigazgatás botránya. — A
vizműigazgató panamája.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 22.

Még el sem simultak a Latkóczy-panama hullámai, máris hasonló botrány kipattánása tartja izgalomban a főváros közönségét. Ma későn este hozták köz tudomásra a budapesti hatóságok azt a hirt, hogy a fővárosnak egy magasrangú hivatalnok, *Kailinger* Mihály, a székesfővárosi vízművek igazgatója és kivüle még a fővárosnak több magasabb és alacsonyabb rangú tisztviselője egy, a fővárossal szerződéses viszonyban álló cégtől régebb idő óta évi szubvenciót huz.

A botrányos vesztegetési esetről fővárosi tudósítónk ezeket telefonálja:

Az önértékes igazgató ur.

A budapesti hivatalnoki körökben és a társaságokban is már hetek óta beszéltek arról, hogy a főváros több magasabb rangú hivatalnokát magáncégek, melyek a fővárossal üzleti összeköttetésben vannak, megvesztegeték. Több fővárosi lap néhány hónappal ezelőtt közölte is ezeket a híreket és többek között kiírta néhány hivatalnok nevét is, akikre a gyanu irányult. Néhány lap megnevezte ezek között *Kailinger* Mihályt, a székesfővárosi vízművek igazgatóját is, akiről azt állították, hogy egy budapesti céggel panamázik.

Kailinger e lapok ellen sajtópert indított. Ugyancsak rágalmozási pört indított egyes magánszemélyek ellen is, akik a lapok e hírét rá nézve kedvezőtlenül kolportáltak. E pörök folyamán a bepörölt lapok és emberek a *Kunz és társa* betéti társaságot nevezték meg, mint azt a céget, amelytől *Kailinger* évi szubvenciót huz csak azért, hogy a cégnek a fővárossal fennálló üzleteit a cég érdekében intézik el a hatóságok.

A sajtópör és a rágalmozási pörök folyamán a bepörölték bizonyítani kívánták állításukat, azonban a cég megtagadta üzleti könyveinek felmutatását, a bíróság pedig a felek kérelme dacára sem kérte a könyvek bemutatását. A pöröket ekkor a peres felek egyelőre beszüntették.

Vádolnak az üzleti könyvek.

A beperelt újságírók és magánszemélyek azonban nem nyugodtak meg az ügy ilyen elintézésében. Addig firtatták a dolgot, míg a pör újból felszínre került. A „Kunz és társa” cég ekkor is megtagadta üzleti könyveinek felmutatását. Ámde most a felek a bírósághoz fordultak és kérték a hatóságot, kötelezze a céget a könyvek felmutatására. A bíróság először elutasította e kérelmet, de az elutasító határozatot a felek megfélembtezték és a felelősségi hatóság el is rendelte az üzleti könyvek bemutatását.

A betérjesztett üzleti könyvek beigazolták a *Kailinger* ellen felhozott vádak. E vádak szerint *Kailinger* a *Kunz* féle cégtől, mely a fővárossal szerződéses viszonyban állott már esztendő óta és a

mely a fővárosnak vízmérő órákat szállított, tizenkétezer koronát kapott azért, hogy a fővárosnál a bérleti szerződés meghosszabbítását járja ki és ugyancsak *Kailinger*nek 28 ezer koronát ígért a cég arra az esetre, ha a főváros megveszli a cég készülékeit.

Kompromittált tisztviselők.

Kitűnt továbbá az üzleti könyvekből az is, hogy nemcsak *Kailinger*, de a fővárosnak több magasabb és alacsonyabb rangú hivatalnok is kapott ugyane cégtől kisebb nagyobb összegeket.

E legujabban kiderült panama óriási feltűnést keltett az ilyen ügyek iránt most nagyon fogékony fővárosi közönségben. A budapesti rendőrségen a mai nap folyamán több tanut hallgattak ki, akik mindannyian *Kailinger* és társai ellen vallottak. *Kailinger*t is kihallgatták, aki azonban tagadja, hogy a céggel összeköttetésben állana. Az ügy egyelőre függőben marad, mindaddig, míg *Vosits* székesfővárosi tanácsos, aki ez ügy vezetője és aki jelenleg Párisban tartózkodik, a fővárosba nem tér vissza.

A Latkóczy-panama szereplői Aradon.

A kegyelmes ur aradi képviselőjelöltsége.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 22.

Latkóczy Imrének, a letört kegyelmes urnak szomorú ügye közeledik a befejezéshez. A fővárosból ma semmi új fordulatnak sem érkezett híre, ellenben tudomást szereztünk arról, hogy a panama-ügy két főszereplője: maga *Latkóczy* Imre és ügynök-rokona, *Kretz* Ferenc, a mi városunkat is szerencsétlenné szereplésükkel. Sőt ez a szereplés olyan volt, hogy *Latkóczy* nem sok híján Aradnak képviselője lett.

Az 1896-iki választások előtt ugyanis az aradi kormánypárt az országos központtól kért jelöltet. Ebben az időben *Latkóczy* belügyminiszteri államtitkár volt és jó ideig Aradon és a fővárosban is arról beszéltek, hogy Aradon *Latkóczy* lép fel képviselőjelöltnek. Ugyanekkor azonban *Hieronym* Károly ex-belügyminiszternek, a kormánypárt egyik vezető alakjának színtén szüksége volt mandátumra. Erre a pártközpont lefujta *Latkóczy* jelölését és helyette *Hieronym*t léptette fel Aradon. *Latkóczy*t különben is két más kerületben is jelölték, sőt a választások alkalmával mindkét helyen — *Halason* és *Balassagyarmaton* — meg is választották. Aradon pedig *Hieronym*t tényleg meg is választották képviselőnek.

Kevésbé dicsőséges a panama-ügy másik szereplőjének, *Kretz* Ferencnek aradi szereplése. *Kretz* első neje *Mátyásffy* dévai kereskedőnek leánya volt. *Mátyásffy* vejét társul is fogadta üzletéhez és mint dévai kereskedő, *Kretz* igen gyakran járt Aradra, ahol nagy üzleti összeköttetése volt. Kereskedői körökben már ekkor is inkorrekt embernek ismerték *Kretz*t, aki nem sokkal ezután elvált nejétől és *Kerkapoly* Jolánnal kötött házasságot. Ekkor került fel a fővárosba, ahol nejének nagy és előkelő családja révén széles ismeretségre tett szert és összeköttetésbe jutott *Latkóczy*val is.

Egy ellopott ház története.

A tanács mint ismeretlen tettes.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 22.

Az aradi rendőrség indekse nem egyhangú és nem is szegény. (Indeksznek nevezik azt a könyvet, mely betűsorba szedi mindazokat a tárgyakat, ingókat, melyek ellen a tolvai urak erőművi merényleteket követnek el, azaz hogy ellopják.) Ebben a hatalmas könyvben az „a” tól egész a „z” ig minden betűre jut valami. Csak a „h” betű szomorkodott eddig a maga elhagyatottságában.

Mert milyen szó kezdődik „h”-val. Harang, hó, hónap, hólyag, humbug s ehhez hasonlókat csak nem érdemes s nem is lehet lopni. Ep ilyen elbírálás alá tartoznék például a fenti betűvel kezdődő *háza* szó is, amely eddig egyáltalában nem fordult elő az indeksben.

Az érdekes könyv, amely eddig egyik rendőrtisztviselő asztalán feküdt, gondosan el van zárva egy tűzbiztos szekrényben.

— Mi ennek az oka? tudakolták a befentesek a bűnügyi osztályban.

— Erről csak suttogva és titkolózva szabad beszélni. Az index „h” lapjára egy rendkívül ritka, mulatságos história került, amely miatt egy kissé restelkedik a rendőrség, — szólott az egyik tisztviselő.

Mint hogy azonban van szem, mely a vaspáncélu kassza falán is át lát, azért elmondhatjuk, miért került a nevezetes könyv a vaspáncélu falba.

A „h” lapon ékes írással olvasható, hogy: Aradon, a legsötétebb rácsferályban tetőstől, falastól és alapostól elloptak egy földszintes *házat*. Se többet, se kevesebbet.

Néhány hónappal ezelőtt az aradi királyi ügyészség a rendőrségnek átiratot küldött, amelyben megkeresi, hogy kutassa ki azt az ismeretlen tettest, aki a város legélénkebb helyén elkövette azt a jóízű tréfát, hogy *részeletekben elhordott egy házat a helyéről*. A ház tulajdonosa, *T. M.* még 1906-ban elhalt s örökösök nem jelentkeztek. Örökösök nélkül állott az épület, senki sem törődött vele, csak most a nyáron kezdett érdeklődni iránta az elhunytak egy Amerikából hazajött rokona. Kiment meglátogatni örökösét s amit ott talált, az nem volt egyéb, mint ahogy a költő mondáná:

A PUSZTA LÉG.

A ház eltűnt. Hová tűnt, ki vitte el, miért vitte el, arról még a közvetlen szomszédok sem tudtak felvilágosítással szolgálni. Csak annyit mondtak, hogy tavaly egy szép napon napszámosok jelentek meg, akik csákányokkal nekiesetek az épületnek, széjjel szedték és kocsikon elszállították.

A reményeiben csalódott örökös az ügyészségre sietett és ismeretlen tettes ellen megtette a feljelentést.

Az ügyészségi átirat nyomán aztán a legnagyobb hévvel indult meg a nyomozás, amely szenzációsan meglepő eredménnyel végződött.

Kitűnt, hogy *Aradváros tanácsa és mérnöki hivatala az ismeretlen tettes*, aki az örökösét megfosztotta reményeitől és házával.

Mert a mérnöki hivatal javaslatára a tekintetes tanács annak rendje és módja szerint elrendelte *T. M.*-né házának lebontását. Az ő parancsára estek neki a napszámosok a tetőnek, falaknak s szedték részekre, rakták kocsikra. Még pedig azért, mert a mérnöki hivatal tudománya szerint a ház dűledező félben volt s a benne lakók életét veszélyeztette.

Ez van megírva az indeksben, amelyet főlő gonddal őriznek, nehogy valaki megtudhassa, hogy a város háza földszintjén nem tudják, mi történik az első emeleten.

A fakerti vérengzés.

Izgatók az ügyészség fogházában.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 22

A fakerti vérengzés ügyében a vizsgálatot a mai napon is nagy eréllyel folytatták. Ujpanát, Glogovác és Világos községekben, valamint Fakerten is erősen keresi a csendőrség a véres bucsu sebesültjeit, de ezeket hozzátartozóik a csendőrséggel történt összeütközés után magukkal hurcolták, úgy, hogy még mindig nem lehet pontosan megállapítani, kik vettek részt a nagy verekezésben.

Szakolczay Lajos kir. ügyész tegnap egész esti 9 óráig a helyszínén tartózkodott és Baross Ferenc, továbbá Bogdánffy Béla dr. főszolgabírákkal együtt kihallgatásokat eszközölt. Mintegy husz embert hallgatott ki, köztük a hat csendőrt és a két felbujtót, Scheich Jakabot és Marksteiner Péter ujszentannai mézeskalácsost, akik a vérengzés okozói voltak. A vizsgálat megállapította, hogy a svábok a csendőrség vezetőjének, aki oszlásra szólította fel őket, már-már engedelmességek és elszéledni igyekeztek, amikor Marksteiner, akinek sátra a korcsma mellett állott, egy ládára állva lázította a tömeget a csendőrök ellen.

— Ne féljete, kiáltotta, tartsunk össze. Kövessetek engem! Én nem vagyok buta paraszt, én iparosember vagyok és jól ismerem a törvényt. A csendőröknek nem szabad rátok lőni. Jertek, verjétek agyon a magyar csendőröket!

Az italtól amugy is felhevült svábok az izgató beszédre újból tömörülni kezdtek, de még nem mertek támadni. Ekkor a hátsó sorokból előugrott Scheich Jakab:

— Verjétek félre a harangokat és csödsítetek ide a falu népét, Ne féljete, üssük agyon a csendőröket, nekik nem szabad ránk lőni.

Azzal, hogy jó példával járjon elő, egy, a közelben heverő dorongot kapott fel és oly közel rohant a csendőrökhöz, hogy ezek helyzete már nagyon veszélyes volt. Közben a hat csendőr szép szóval, magyar és német nyelven kérte a tömeget, hogy távozzék a korcsma elől és kiki menjen haza, de a felingerelt svábok most már vérszemet kaptak és egyesek Marksteiner sátra mögé huzódva, köveket dobáltak a csendőrök felé. Ekkor történt, hogy Góz csendőrösvezetőnek egy kő bezúzta a fejét, mire tüzet vezényelt és a hat csendőr kétszer a tömeg közé lőtt.

A felbujtók a helyszínen tegnap történt kihallgatásuk alkalmával tagadták, hogy a tömeget a csendőrök ellen izgatták volna. Marksteiner azt állítja, hogy ő csupán annyit mondott, hogy a csendőröknek nem szabad az ő sátrában levőkre lőni s a népet csak arra szólította fel, hogy álljanak be a sátorba.

Scheich Jakab sem ismeri be, hogy lázított. Azt nem tagadja ugyan, hogy dorong volt a kezében, de ezt csupán védelmül és nem támadó fegyvernek akarta használni.

Szakolczay ügyész a két felbujtót kihallgatásuk után letartóztatta és az aradi ügyészség fogházába szállíttatta. Az ügyész egyuttal előterjesztést tett a vizsgálóbíróknak, hogy rendelje el Marksteiner

és Scheich előzetes letartóztatását, — mert bűnük: hatóság elleni erőszak bűntettére való felbujtás, amelynek büntetése öt évig terjedhető fegyház s így alaposan lehet tartani szökésüktől.

A vizsgálóbíró ma délután hallgatta ki a két főbűnöst és azután elrendelte előzetes letartóztatásukat. Marksteiner és Scheich így továbbra is fogva maradnak.

Ujpanát községben a csendőrök egy sebesültet sem találtak. A bucsun résztvett falubeliek közül csupán egy Hein Mihály nevű földmives hiányzik, akimind eddig nem került elő. Folytatják a nyomozást Világos községben is, de a csendőrök ott sem akadtak sebesültekre. Jakab Miklós világosi legény az egyetlen sebesült, akinek egy csendőrgolyó a balkarját furta keresztül. Behozták az aradi kórházba s itt ápolják.

A csendőrség nyomozása a támadásban résztvevők után máris eredménynyel járt. Eddig mintegy husz svábról derítették ki, hogy a támadók között voltak. Ezeket a csendőrség nem tartóztatja le, de megindítják ellenük az eljárást.

Kardosékat felmentették.

— Kevés volt a bizonyíték. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 22

Tizenkét napig tartó tárgyalás után ma hirdette ki a bíróság Kardos Arpád, Géza, Lipót, Zoltán és Dezső bűnügyében a törvényszék ítéletét, amely a vádlottakat úgy a csalás, mint a hűtlen kezelés vádjára alól *felmenti*.

Az ítéletet Tholl dr. tanácselnök fél-tizkor olvasta föl igen nagy közönség előtt. A vádlottak állva hallgatták végig az ítéletet, amely megszabadította őket a fogság szenvedésétől. A rendelkező rész után a rendkívül hosszú indoklás következett, amelynek felolvasása csaknem egy óra hosszán tartott. Az indoklás lényeges pontjai ezek:

A bíróság elfogadta az ügyészi vád kiindulási pontját s ennek értelmében nem emelte e bűnügyi eljárásban a csőd-eljárásból következő esetleges hamisbukás vádját. A Btkv. 381. szakaszának 2. pontját nem alkalmazhatta a bíróság, mert Kardos Arpád az alapításnál nem mint megbízott, hanem mint alapítótag működött, Vécseyék pedig, mint velük egyenjogú és egyenlő hatáskörű alapítótársak ellen tettek följelentést. Hogy Kardosék az alapítás idején vagyonaikra vonatkozólag nyilatkozatot tettek volna, mely alkalmas lett volna Vécseyék megtévesztésére, nincsen bizonyítva. Nincsen bizonyíték arra sem, hogy Kardoséknak jogtalan hasznuk volt az alapításból, mert az alapítási összeg hiánytalanul befolyt a takarékpénztárba. Nem okoztak Kardosék szándékosan kárt, mert a pénzügyzet másfél évig jól ment, s hogy azután mégis beállott a vagyoni bukás, azt a rosszul sikerült üzletek okozták. A károkozási szándék fel sem tételezhető, mert Kardosék nem akarhatták, hogy az a részvénytársaság megbukjék, amely nekik busás jövedelmet és állást biztosított. Az sem bizonyosodott be, hogy a 18,000 koronás betét fiktív lett volna.

Végül az ítélet elrendeli Kardos Arpád és Géza azonnal való szabadlábra helyezését és kimondja, hogy a felmerült költségek az államkincstárt terhelik.

Aszép asszony végrendelete.

Eltűntek Szluhané gyermekei.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 22.

Néhány héttel ezelőtt országserle fel-tűnést keltett egy gyönyörű szép fővárosi asszony hirtelen halála. A szép asszony — Szluha Pál volt huszárkapitány elvált neje — műtét következtében halt meg és mivel magzatelhajtás gyanuja forgott fenn, letartóztatták az asszony orvosát, Bolgár Odön dr.-t, aki Szluhanét közvetlenül halála előtt kezelte. A boncolás tényleg a magzatelhajtást állapította meg a halál előidézőjéül, az orvost azonban kaució ellenében mégis szabadon bocsátották, mert bebizonyosodott, hogy rajta kívül más is kezelte az asszonyt.

Most, mikor a szomorú végű műtét miatt még folyik a vizsgálat, igen érdekes hír érkezik a szép asszony gyermekeiről. E szerint Szluhané gyermekei eltűntek, vagy jobban mondva nagyanyjuk eltűntette őket. Erről az eseményről fővárosi tudósítónk a következőket távirat-tozza:

Szluha Pálné tudvalevőleg óriási vagyont hagyott hátra. A hagyatékban van egy nagy földbirtok, egy budapesti háromemeletes bérpalota, rengeteg értékpapír és készpénz. Mikor a nagybeteg asszony sejtette, hogy állapota nagyon vészdelmes, végrendeletet írt. A végrendeletben 2—2 száz hold földet hagyott két fivérének, a vagyon többi részét pedig két gyermekére testálta olyanformán, hogy a vagyoni kamatának felét, mintegy 24,000 koronát a gyermekek nevelésére fordítsák, a többit pedig a vagyonhoz csatolják. Kikötötte azonban a végrendeletben, hogy a gyermekeket nagyanyjuk, Szluhané édesanyja nevelje.

Szluhané halála után néhány nappal Szluha Pál jelentkezett az árvaszéknél és magának követelte a két gyermek nevelését. Szluhané anyja hallani sem akart erről. Megkerdődtek a tárgyalások Szluha és a gyermekek nagyanyja között, de ezek eredményre nem vezettek.

A múlt héten az öreg Szluhané kiadta a Vörösmarthy-utcai lakást, ahol a gyermekek is voltak, elbocsátotta a cselédséget és a gyermekekkel együtt elutazott. Távozás előtt azt mondta ismerőseinek, hogy leutazik Dunaföldvára, a birtokra. Azóta semmi hír sem érkezik róluk. A ház mesterné tegnap levelet írt Dunaföldvára, ahonnan azonnal küldték vissza a levelet, hogy az öreg asszony és a gyermekek ott nem találhatók. Már ez is gyanút keltett, de még azt hitték, hogy az asszony és unokái báró Solymossy erdélyi birtokán vannak. Kiderült azonban, hogy oda sem érkeztek meg. Egy hét óta tehát teljesen nyomuk vesszett. Akik lemerik az öreg asszonyt, most attól félnek, hogy az inkább valami rossz következményekkel járó dologra határozhatta el magát, sem, hogy lánya végrendeletének ellenére kiadja unokáit, kiket a rajongásig szeret.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — 357
Kiadóhivatal és hirdetői osztály 161.

Petőfi kéziratok Szendrey Julia sirjában.

Érdekes felfedezés.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 22.

Szombaton fogják exhumálni a Petőfi-családkhoz tartozók sírjait, hogy a főváros részéről följajánlott dísz-sírhelyben együttesen helyezték el őket. Ebből az alkalmából azt az igen nagyérdékű hirt jelentő fővárosi tudósítónk, hogy akkor, a midőn Petőfi Sándornak, a nagy költőnek az özvegye: Szendrey Julia meghalt, koporsójába, a feje alá helyezték azokat a leveleket, a melyeket hozzá Petőfi Sándor írt, részben a mikor még jegyesek voltak, részben a mikor már férj és feleség lettek, de a mikor a szabadságharc viharában egymástól elszakadtak.

Amidőn Szendrey Julia érezte a halálának közeledtét, magához hívatta a fiát: Petőfi Zoltánt és neki, valamint Gyulai Pálnak, mint sógorának, szigorúan meghagyta, hogy Petőfi Sándornak hozzá írott leveleit, továbbá Szendrey Juliának Petőfihez intézett leveleit, valamint a nagy költőnek néhány olyan versét, amelyet kiadni nem akart, csomagolják össze és helyezték a koporsójának fejpárnája alá. Mindez meg is történt.

Petőfi Zoltán több ízben tett erről bizalmasan említést Dolinsy Gyulának, aki barátilag támogatta a mindenkitől elhagyott ifjút. De tudott a dologról Szana Tamás és Petőfi István is. Szombaton ki fog tűnni, hogy a nagybecsű kéziratokból mi maradt meg és hogy mi azoknak a tartalma.

„Ég a minorita palota?”

*

Tüzes ifjak a szeparében.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 22

— Ég a minorita palota!

Ez a vészes kiáltás hangzott el ma Aradon s ez járta be az utcákat az Atilla-tértől a Weitzer János-utcáig. Este fél kilenckor rémeket sejtő s trombitaharag és tűzoltó kocsik robogása verte föl az utcák esőndjét. A tűzoltó lajók és kocsik fátylál ijedt tekintetű emberek sápadt arcát világtolták meg. Tömeg verődött össze a Földes-gyógy-szertár előtt, ahonnét a Margit-krémet vásároló nők csoportja kétségbeesetten futott a katasztrófákról regélő trombitaharag után.

A tömeg lilegve követte a tűzoltókat. Ezek öt kocsival vonultak ki. Elöl Szankovics Milos, akinek dibersapkája alól vészjóslóan csillogtak tűzhöz szokott szemei.

A tűzoltók kocsisora a postánál fordult be.

— Hát nem a pesta ég? — tudakolták a kíváncsiak.

— Nem. Mi azt a jelentést kaptuk, hogy a minorita palotában tűz van, a palota lángokban áll, azért jöttünk ki ilyen sokan — mondta egy buzgó tűzoltó és álmosan törölgette a szemét.

A kocsik a minorita palota Weitzer János utcai bejáratánál, a Baross kávéház mellett álltak meg. A nagy palotában mit se tudtak a tüzről. A tömeg már-már türelmetlenül kezdett és még a tűzoltókat gonyolta, hogy miért csinálnak ilyen kirándulásokat s miért rémítik a polgárságot.

— Nagyszerű — lakadt ki dühösen Szankovics főparancsnok — még nekik áll feljebb. Ben-

nünket bolondítanak ki és még a közönség zugalódik.

Ekkorra már odaérkezett Szepkowsky rendőrhadnagy is, aki érdeklődni kezdett, hogy ki telefonált a tűzoltóknak.

— A Baross kávéházból kaptuk a jelzést — mondta az egyik tűzoltó.

Erre a rendőrhadnagy a kávéházba ment, hogy megtudakolja: ki az a tüzes teremtes, aki a minorita palotát lángokban vélte látni. A nyomozás során kiderült, hogy a minorita-palotában csakugyan tűz volt, de csak azon a kis területen, ahol a Baross-kávéház szeparéja van. Ott ugyanis egy hölgy társaságában több ifju mulatott és tüzük lelohasztása céljából telefonon a tűzoltókhoz fordultak. A jókedvű és tüzes élcelők, akik a tűzoltókat így félrevezették, kissé megrejtettek, amint a rendőrség hatalmas termetű képviselőjét meglátták. Ijedten arattak elbujni a társaságukban levő hölgy mögé, azonban a hadnagy ott is kinyomozta őket s tudtára adta nekik, hogy tüzüket nem fecskendővel, hanem pénzbírsággal fogja eloltani a rendőrség.

REJTELMES HALOTT az aradi gyorsvonat alatt.

A titokzatos Singer.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 22.

Az aradi királyi ügyészségnek rejtelmes ügyről tettek ma jelentést. Az aradi gyorsvonat szétdarabolt egy uriasan öltözött embert, aki a jelek szerint aradi lehet. Az esetről a következő részleteket jelenthetjük:

Ma délután az aradi ügyészségen a következő rövid hirt közölték:

A lőkösházi vasútállomáson tegnap este egy a felismerhetlenségig összeroncsolt, urias ruházatú férfi holttestére akadtak a vasutisok között. Valószínűnek tartják, hogy az ismeretlen férfi hulláját a Budapest felől jövő délutáni gyorsvonat hurcolta magával a kerekek között, miután az illető férfi a közbeszó állomások valamelyikén a vonat elé vetette magát. A községi előjáróság az esetről jelentést tett az aradi ügyészségnek, amely megindította a nyomozást a rejtélyes holttest kilétének kiderítésére.

Ennyit mondott az ügyészségi jelentés, amelynek alapján érdeklődtünk az állomásfőnökségnél és a szomszédos községekben a titokzatos halott kiléte iránt.

Megállapítható csak annyi volt, hogy az illető valószínűleg aradi ember. A kemény gallérján ugyanis a Guttman és Berger aradi divatáru kereskedő cég neve állott. A holttest fej nélkül került a lőkösházi állomáshoz, ahol a halott mellénye zsebében szép, értékes aranyórát találtak s a fedél belsejébe ez a név volt bevésve:

Singer

Hogy ki ez a szerencsétlen teremtes és miképen került a vonat alá, azt nem sikerült kideríteni.

A rendőrség mit se tud a szerencsétlenségről. Aradon most 34 olyan ember lakik, akinek a vezeték neve Singer s így addig bajos lesz megállapítani a halott kilétét, amíg hozzátartozói nem jelentkeznek.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Péntek: Komédiások, operett. Bemutató előadás. (A bérlet.)
Szombat: Komédiások, operett. (B bérlet.)

A város művészi ösztöndíjai.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 22.

A művészeti bizottság ma délelőtt Varfassy Lajos polgármester előkötésével ülési tartott s javaslattal látta el a kérvényeit ama művésznő-vezdéknek, akik a városi ösztöndíjakért pályáznak.

Az október havi rendes közgyűlésnek kell a pályázatok felét dönteni s ha a művészeti bizottság javaslatait fogadja el a közgyűlés, akkor a város csak Sztojka Annát és Illencz Lipótot támogatja a jövő tanévben hatszáz korona pénzbeli támogatásban.

A többi kérvényezőket részint eddigi munkásságuk fogyatékos volta miatt részint azért, mert még egyáltalában nem adták tarujelét annak, hogy művészi pályára termettek, nem hozza javaslatba a bizottság. Ezenkívül még az aradi zenekedvelők egyesületének kérelmével foglalkozott a bizottság. Az egyesület ezernégyezer korona városi szubvenciójának négyezer koronára való felemelését kérte.

Azt javasolja a bizottság, hogy a tanács lépjen érintkezésbe az egyesület vezetőségével s tudja meg, hogy milyen irányban akarja működési körét, zenekolóját fejleszteni s az eredményről tegyen jelentést a közgyűlésnek. Az ülésen Lukácsy Lajos dr., Sedntai Lajos és Jankó Gyula bizottsági tagok voltak jelen.

* Bihari Sándor képei Aradon. A most kezdődött művészi szalon egyik legelső és egyúttal legértékesebb eseménye a nemrég elhunyt Bihari Sándornak, a magyar népdal kiváló festőjének művészi hagyatékából rendezendő kiállítás lesz. Mikor Bihari Sándor még egy esztendővel ezelőt tabetségének virágjában meghalt, az egész ország művészi közönsége részvételjes támogatással kísérte özvegyének azt a törekvését, hogy a nagy festő megmaradt műveit egybegyűjtse és az elhunythoz méltó kiállítás keretében a közönség rendelkezésére bocsássa. Nagy érdeklődés kísérte ekkor a művészi hagyatékából rendezett kiállítást, mely a fővárosban a mult esztendő művészeti eseményei között első helyet foglalt el. Ez a kiállítás kerül most le Aradra, ahova özvegy Bihari Sándorné a jövő hét folyamán hozza le a nagy művészi értékű képeket. Ezek a képek mind egy-egy kiváló emlékei korán elhunyt művésznőnek, becses és kevés számú megőrzött Bihari szíves, tartalmas tehetségének, melyet egy „Az ő nőtája“, vagy egy „Biro előt“ című kép tett világhírűvé és reprodukciókban ország-szerint bámultta. Az Aradra kerülő kiállítás legtöbb darabja Biharinak figurái: képe és bizonyos, hogy ezek a képek Arad műpártoló közönségénél is olyan hatásra és kedveltségre fognak találni, amilyenben Bihari hagyatékának művészi értékénél fogva Európaszerte része volt.

* A remény ma esti előadását már nagyon b közönség nem végig, nitt a bemutatót. A szereplők ma is épp olyan igyekezetet fejtettek ki mint tegnap, hogy a darab szépség l mir él jobban kifejezésre jussanak. — Itt említjük meg, hogy a bemutatóról szóló referáda értelmezéses sajtóhibákkal jelent meg. Így például mindjárt az első mondatban Böcklin helyett Röcklin került nyomtatásba.

* A komédiások bemutatója. A fővárosi nyári színházban páratlan sikert aratott operettet mutatja be holnap a színház. A da-

rabra, amelynek címe „A komédiások”, nagy ambícióval készült a személyzet. A rendkívül mulattató szöveg, a sok bonyodalom, mely minduntalan kacagató helyzetet teremt és Milőckernak bájos fálbomász zenéje előre is biztosítja az operett sikerét. A darab szövegét írták Jacobson Brunó és Wagner Ferenc, fordította Tabori Emil Rendkívül hálás szerepe van az újdonságban Kállai Józsefnek, Kua Irénnek és Benkőnének. A főszerepek közül Leóvay, Faludy, De'li, Kulcsár és Polgár játszik a főszerepeket. Az újdonsághoz több új jelmez is készült.

* Birnbacher Helén tárlata még mindig napnap után vonzza a város műértő és műpártoló közönségét. Hogy mennyire megragadta a közönséget a művész hatalmas talentuma, arra elegendő bizonyíték, hogy az aradi közönség köréből számos portrát megrendelést kapott. Zenéiállítás mellett különben eléggé bizonyítanak a tárlaton kiállított portrál. A mai nap folyamán állította ki a művész az első, újabb festett portrát képét, amely a kis *Andrényi Csiri*, győreki *Andrényi Károly* kis fiát ábrázolja. A tárlat már csak néhány napig lesz nyitva. A mai napon ismét két képet vettek meg a művésznőtől.

* Az Uránia érdekességei. Mesés látványosságokat nyújt az Uránia színház új műsora. A spanyol királyi pár budapesti bevonulásától felvett mozgókép szépségei szenzációs sikert arattak. Sokan mind a három előadáson résztvettek, hogy újból a újból gyönyörködhesenek a fenomenális látványban. A pénteki új műsor egyik remeke a *Nilusról* és vidékéről készült ideális szép mozgókép, melyhez méltóan sorakozik még hat olyan kép, melyek mindegyike meglepetésszámba megy. Az Uránia igazán rászolgál a pártolásra, mert olyan látványokat nyújt a közönségnek, melyek másutt az ország egyetlen hasonló intézménye sem produkál. A spanyol uralkodó pár bevonulása még két napig marad műsoron.

Halálos szerencsétlenség a déznai vasbányában.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 22

A déznai gróf Wenckheim-féle vasbányában tegnap földbeomlás következtében halálos szerencsétlenség történt. Egy, a mélyben dolgozó munkás elmulasztotta a szükséges elővigyázati intézkedéseket és anélkül, hogy a feje felett levő sziklás földréteget beomlás ellen megerősítette volna, beljebb hatolt a tárnában. Munka közben egy nagy szikladarab hirtelen levált a tárna boltozatáról és az alatta foglalatoskodó emberre zuhant. A szerencsétlen munkás nyakcsigolyatörést szenvedett és belehalt.

A katasztrófáról a következő tudósításunk szól:

A monyással határban Wenckheim Frigyes grófnak a Korbu hegyen levő vasbányájában dolgozott *Kriszán György* munkás is. Tegnap délután Kriszán egy husz méter mély aknába ereszkedett alá kötélben, amelyet fenn *Csáva Juon* nevű munkástársa tartott. Kriszán egy oldalaknát keresett és a főaknától jobbra körülbelül öt méternyire távolodott, ott munkába fogott, de elmulasztotta felállítani az ugynevezett biztosító fákát, négy darab négyzet alakú fadarabot, amelyeket a bányákban mindentűnt a felső földréteg beomlásának megakadályozására használnak.

Mialatt az oldalaknában csákánnyal dolgozott, az odaerősítés híján lassan boltozat megmozdult és egy hatalmas szikladarab egyenesen Kriszán nyakába zuhant. A szerencsétlen munkás kétségbeesett jajkiáltást hallatott, amelyet a felszínen *Csáva Juon* is meghallott és rosszat sejtve a kötélben felküzte társát. Kriszánnak még volt annyi ereje, hogy szaggatott

szavakban elbeszélhette, mi történt vele az aknában és arra kérte Csávát, eszközölje ki a grófnál, hogy családját ne tegye ki az uradalmi épületről, amint elvesztette eszméletét és rövid szenvedés után meghalt.

A szerencsétlenségről értesítették a csendőrséget és az aradi ügyészséget. A vizsgálat megállapította, hogy a katasztrófát Kriszán saját gondatlansága idézte elő azért, hogy nem erősítette meg feje felett az akna boltozatát. A szerencsétlenül járt munkást *Aussterweil* László dr. és *Passay* Lajos dr. törvényszéki orvosok felboncolták és nyakcsigolyatörést konstataáltak.

Kriszánnak fiatal felesége és egy kis leánya maradt, akiről a grófi uradalom fog gondoskodni.

HIREK.

ZSOLTÁR

egy templom-telekről.

Mit megfertőzött sok bűnös kulissza,
S hol léhaság terjeszté csábjaikat,
Az erkölcsnek hódítja újra vissza
A marospartit telket most a hit.

Tanyáján a sok buja operettnak
Mit körülszegték szellős öltözök,
Megtérül Jehovához az eretnek
A hosszunapi zsolozsmák között.

Rozzant bódé helyén új zsinagóga,
Mire kegygyel tekint le Jehova,
De vajjon ki annak megmondhatója,
Hogy aztán többen járnak majd oda?

— os.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 23-án az időjárás: Hideg, elvélve csapadék, később enyhe.

— A külügyminiszter az alkotmánypártban. Fővárosi tudósítónk tájékoztatja: *Aerenthal* báró közös külügyminiszter ma este fél 8 órakor *Wekerle* miniszterelnök társaságában megjelent az alkotmánypárt klubhelyiségében, ahol ekkor sok képviselő volt jelen. A külügyminiszter, akit *Szell* Kálmán üdvözölt néhány meleg szóval, körülbelül egy óra hosszat maradt a pártkörben, ott mindekivel beszélgetett, de a bel- és külpolitikát kerülte. Aeron hal báró holnap a néppárt klubhelyiségét látogatja meg.

— Egy főszolgabíró jubileuma. *Mészkovácz* házáról írják: A közel hetekben szép ünnepségre készülnek *Mészkovácz* házában. Most lesz 25 esztendeje annak, hogy a járás közszeretében álló főszolgabírójára, *Kövér* Béla a járásban hasznos közigazgatási működésével megkezdte. *Kövér* mindig olyan tapintatosan vezette járási ügyeit s olyan diplomatikusan tudott érintkezni a vezetővel, hogy a legsúlyosabb politikai viharok ideje alatt se történtek a járásban kalamitások. A lakosság most ünneplésben részesül a kedvelt főtisztviselőtől.

— Aradmegyei ajándék a Nemzeti Múzeumnak. *Palkert* Henrik aradmegyei nagybirtokos *Halaváts* Gyula főgeológus közvetítése útján értékes ritkaságokat ajándékozott a Magyar Nemzeti Múzeumnak. *Palkert* Henriknek ugyanis több aranyosó telepe van az erdőlyi folyók mentén. Egy ilyen aranyosó telepen arany és gyöngy sodrony töredéket emeltek ki.

— A hidkölcson. A törvényhatósági bizottság ma délután négy órakor *Varjassy* Lajos elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen határozatot hozott a hidépítés céljaira az egyesült fővárosi bankoknál felveendő kétmillió négyszáz-ezer koronás kölcsön ügyében. A közgyű-

lés egyhangulag kimondta, hogy a lapunkban közölt feltételek mellett veszi fel a kölcsönt s az ügylet lebonyolításával, a szerződés aláírásával a polgármestert bizza meg. *Ottenberg* Tivadar törvényhatósági bizottsági tag szakszerű érvekkel támogatta a tanács javaslatát és rámutatott azokra a nehézségekre, amelyek a jelenlegi pénzügyi viszonyok közepette lehetlenné teszik egy kedvezőbb és kevésbé súlyos pénzügyi művelet lebonyolítását. Végül *Kristyó* János indítványára a közgyűlés köszönetet szavazott mindazoknak, különösen a polgármesternek, akik a hidépítés megvalósításában közreműködtek.

— Új tisztiorvos *Werner* Sándor dr., a Szt. István kórház segédorvosa a beülgymintástól tisztiorvosi képesítést nyert.

— Megbüntetett román tanító *Megirtuk* annak idején, hogy *Magier* Miklós vidrai román tanítót igazság miatt megfosztották állásától és hivatásától öt évre eltiltották. Ezt a tilalmat a hivatalos lap ma a következőkben adja tudtul:

„A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter az aradvármegyei közigazgatási bizottság fejeletmi választmányának 1908. évi május 12-én 2157. szám alatti hozott azt a határozatát, melylyel *Magier* Miklós vidrai gör. kat. felekezeti iskolai tanítót viselt hivatalának elvontozására és a tanítói pályáról öt évre való eltiltásra ítélte. 1908. évi július 28-án, 78 376. szám alatt kelet rendeletével jóváhagyta, ennél fogva nevezett e naptól számított öt éven át egyetlen hazai népiskolánál sem alkalmasnak tanítóként.”

— A császár automobilja. *Berlinből* jelentik: Ma délután Vilmos császár a trónörökösrel automobil kirándulást tett az „Unter den Linden“-en. A gépkocsi elütötte egy postakocsis feleségét, aki eszméletlenül terült el a földön. A trónörökös kiugrott az automobilból és fölemelte a megsérült nőt, akit a gépkocsin a klinikára szállítottak és megnagyták, hogy lássák el minden jóval. Az asszony sebé nem halálos. A császár a délután folyamán többször érdeklődött a nő állapota iránt.

— Baleset lovaglás közben. Sajnálatos balesetről kapott tegnap este távirati értesítést *Bácsból* *Lukácsy* Lajos dr. aradi ügyvéd. *Fia*, *Lukácsy* Lipót dr. október elsőjével vonult be a Bácsban állomásozó 1. sz. számú ez. és kir. huszárezredhez, ahol egyéves önkéntes kiképzésének tesz eleget. Tegnap a lovagló iskolában, mint a szűkzavru sürgöny jelentette, az önkéntes barrier ugratás közben lebukott lováról s karján, lábán sérüléseket szenvedett. *Lukácsy* doktor édesanyja ma reggel Bácsba utazott s mint ma este küldött távirati értesítésében mondja, fiának sérülései szerencsére nem jelentékenyek s néhány nap pihenés teljesen meggyógyítja. Az ismerősök között, akik tudtak a balesetről, örömet okozott a szimpatikus jogiudor állapotáról érkezett kedvező híradás.

— Egy színész tragikus halála. A fővárosban tegnap este rövid betegség után meghalt *Borostyán Sári*, a Magyar Színház fiatal színésznője. *Borostyán Sári* a Dohány-utca 68. számú házában lakott, mintegy három hónap óta. Férjétől, *Hajcs Dezső* dr. budapesti ügyvédtől válótétele volt. Három nappal ezelőtt megbetegedett. Tegnap este állapota hirtelen rosszra fordult, mire orvosa elrendelte, hogy a Rókus kórházba vigyék. A mentők este nyolc órakor be is vitték a Rókus kórházba, ahol azonban rövid idővel azután meghalt. Holttestét beszállították a törvényszéki

orvostani intézetbe, ahol ma délelőtt meg-ejtették a boncolást és megállapították, hogy a halál oka abortus volt. A vizsgálót megindították.

— Dömötör László emléke. A Kölcsey-egyesület hónapokkal ezelőtt elhatározta, hogy néhai titkárnak és a pécsi általános iskolák réglségi múzeuma alapvetőjének írást emlékközzel je-lőli meg. *Varjassy Arpád* elnök megfelelt a megbízásának és az egyesület az emléket e hó 25 én vasárnap délelőtt fogja átadni a család-nak. A Kölcsey-egyesület koszorúját *Krenner Miklós* dr. alelnök fogja letenni a síremlékre. A főreáliskola tanári testülete is koszorúval vesz részt egykori tagjának emlékünnepe. A Kölcsey-egyesület a saját tagjain kívül külön érte-sítéssel meghívja az aradi leköltők tanárait és tanítéit. A vasárnapi ünnep a felső temetőben délelőtt 11 órakor lesz.

— Beszűnttetett autobusjárát. Tadvalevő, hogy néhány héttel ezelőtt a tanács elrendelte, hogy az autobus a Bocskó utcán át is kösle-kedjék a katonaság kedvéért. Az autobus vál-lalat vezetőségétől most arról értesülünk, hogy hoinaplói fogva a Bocskó utcai köslekedés be-szűnik, mert az autbuszra a katonaság nem reffel tál.

— Gyujtogató gimnazista. Gyöngyösi je-lentik: E hó 14 én este 10 óra tájt Gosztonyi Somának csapó-utcai házában, amely ház tő-zomszédos Sima Dávid házával, Bakó Mi-hályné takarítónő és leánya észrevették, hogy valaki sietve kuszlik le a hátsóról és fut a Sima-féle házba. Ekkor pillanatra megismerték, hogy Sima Dávidné V. gimnazista fia. Meg is szólították s kérdezték, hogy mit keresett a tetőn, de az felelet helyet elfutott. Pár perc múlva a Gosztonyi ház tetőjén lángok csaptak ki. Az asszonyok lármát csaptak, mire az utcai járókelők a tüzet elfejtették. Közben Bakó Mihályné elmondotta, mit látta az imént. A közönség maga indította meg a vizsgálatot s néhány tűzoltó segített abban. Azonnal meg lehetett állapítani, hogy a hátsóról meglátható nyomok vannak. Nyomok fiatal fiú lehettek. A tető vörösrre festett bádoggán egy helyen egy csuszamlásszerű ledörzsölés látható. Ezen a nyomokon és az asszonyok vallomásán el-indulva, a csapódörök is beleavatkoztak és Sima Dávid házába behatoltak. Csak 15—20 percnyi erős döngetés után lehetett oda bejutni. Benn mindenki aludt, a fu is. Ámde székén, ágya mellett egy szürke nadrág volt, amelyen ép oly veres sáv van, mint a tető említett festéke. Esután a fut a rendőrségre vitték s a nyomozást folytatták. Csakha mar újabb adatok kerültek elő. A kigyuladt, de elfutott tetőn egy árjegyzékből kitépett, petróleummal ledöntött lapot találtak, amely árjegyzék másik darabját Sima Dávid tásatában ta-láltak meg. Másféle petróleumos papírt is ta-láltak a tetőn, amilyent Simáéknál is látal. Mindezeket a rendőrség bünyjelként őrzli. A gyanuba vett fiút pedig egyelőre őrizet alá vette.

— Gyilkosság a korcsmában. *Herbel Miklós* hódosi legény tegnap délután több társával együtt a kujedi korcsmában iddoggalt. A szomszéd asztalnál ült Rád Tódor kujedi legény egy pajtásával. Mulatózás közben a legények ösese szólalkoztak és Rád társával együtt Herbelre rontott. Előbb botokkal ütötték, majd kést rántottak és a szerencsétlen legényt kétszer hasba szúrták, úgy hogy a helyszínén meghalt. A két fiatal gyilkost a esendörök letartóztatták.

— Istentisztelet. Az aradi szűdő hitűesség eljárnósága tudatja, hogy a péntek esti isten-tisztelet további intézkedéssel 1/2 órákor kezdődik.

— Husz éves fiu, negyven éves asszony. Fő-vároai tudósítónk írja: Dráma, igazi dráma ját-szódott le tegnap a Budafoki-úton, ott, ahol az új dchánygyárát építik. Munkások és munkás-nők dolgoznak vegyest az épülő hatalmas pa-lotán. A kemény munka és a váratlanul ránk köszöntőit hideg nem akadályozta meg azonban a szíveket, hogy meg ne szólaljanak. Gimes József husz esztendő napszámos volt az, aki szemét vetett az ott dolgozó Hvadlik Máriára. Hogy Hvadlik Mária már negyven esztendő és munkától elfogyadt teste majdnem össze öpörödött, azt nem látta meg a szerelmes fiu. Ő szerette a negyven esztendő asszonyt és az asszony alkalmat még jobban szerette őt. Ezt a szerelmeskedést nem jó szemmel nézte Bába Ferenc. Rá is szólt az asszonyra:

— Magának több esze lehetne, — szólt rá,
— Uyen vén asszony mer cicávnul gyerekekkel.
Gimes Ferenc, mint igazi lovaghoz illik, védelmébe vette ideálját.

— Semmi köze hozzá! — rivált Bábára. Szót szó ért, a bicskák előkerültek és néhány perc múlva Gimes véresen esett össze. Mikor Hvadlik Mária látta, hogy szerelmese véresen terült el, elájult és a magas álvány: el letukott. Ugy Gimes, mint Hvadlik Mária állapota igen súlyos. Mindkettőjüket beszállították a kórházba. Bábát pedig letartóztatták.

— Halálos végű vadászat. Szegedről jelen-tik: Szabados Balázs tiszasági gáéör vadászni ment nyulra. Egy nyulat le is lökt, de nem dögött meg s esést a puská tüzével feléje szűjt, de oly szerencsétlenül, hogy a puská elszűt és a sőrő: a hasába furódott. A közelben levő emberek kocsira tettek és beszállították a vármegyeyi kórházba, ahol azonnal műtétet végeztek rajta. Szűdost azonban nem sikerült megmenteni. Sérülése következtében ki-szenvedett.

— Egy uriaszony tragédiája. Szegedről írják: A szegedi rendőrségen rendkívül isgalmas esemény játszódott le, amelynek főszereplője egy eőkeő és feltűnően szép nagy aradi uriaszony. A fiatal uriaszony napokon át Szegeden tartózkodott s felűnő megjelenésével, szépségével mindenütt magára vont a figyelmet. A korzónak állandó alakja lett s végigjárta, mindig egyedűl, kíséret nélkül, a kávéházakat, vendégéket s egyéb szórakozó helyeket. A tegnap napokban sajátos viselkedést tanúsított. Kisebb vendégkörben mulatgatót olyan lázmás jókedvűvel, hogy gyakran megbot-ráncokozást kellett. A rendőrség végre is egy ízben kérdőre vonta, igazolásra szólította föl. Elmondotta, hogy Nagyváradról jött Szegedre és ott állandó lakása volt. Hajdu Béla nagyvárad-i járásbírónak a felesége, de a férjétől már régóta válófélben van. Mivel állításait igazolni tudta, a rendőrség többé nem háborgatta. Vasárnap azután távirat érkezett Nagyváradról. A nagyvárad-i rendőrség sűrűnyileg kérdészködött a szegednél Hajdu Béláné, lakák Iona iránt. A távirat szerint Hajduné elmebeteg, aki Nagyváradról, apjának, egy állami tisztviselőnek a lakásáról megszűhött. A szegedi rendőrség távirati válaszára Szegedre érkezett Hajduné édesapja. A főkapitány maga elé idéztette Hajdu Bélánét, aki semmi képen sem volt hajlandó arra, hogy édes-apjával Nagyváradra utazzék vissza. A főkapitány rábeszélése is hasztalan volt, úgy, hogy végre karhatalommal lehetett csak a szánalomramelő fiatalasszonyt kocsi-ba ültetni és az állomásra kikísérni. Éces-apja elmondotta, hogy Hajdu Béla, a fiatal kölyg férje, albiró volt a nagyvárad-i járásbíró-ságnat, de súlyosabb természetű szabálytalan-ságok miatt el kellett hagynia állását. Felzé-gével is rosszul élt, akit egészen elkezerített. A fiatal asszony vátpör: indított ellene; a helyzetét azonban kétségbej önek találta. Anyját tépelő-dött, hogy súlyos időghajba esett. Most, úgy látszik, teljesen kitört rajta a féltőly. Szűnató-rumban fogják elhelyezni.

— Az októberi közgyűlés folytatólagos sor-rendje a következő: A polgármester előterjesztése a III. és IV ik kerűletben üresedésbe jött törvényha-

tósági bizottsági helyek betöltése iránt. Najmányi Imre végrehajtó kérvénye jelenlegi 400 korona sze-mélyes pótlékának 1909. évi január 1 től kezdve leendő állandósítás, illetve a 400 korona személyes pótléknek törzsfizetéséhez való csatolása iránt. A fogyasztási és italméresi adókezelésnél alkalmazottak kérvénye részükre 400 korona évi lakbűrlletmény megszavazása iránt. Denczig Béla szegényházi fel-ügyelő kérvénye 800 korona törzsfizetésének 1200 koronára leendő felemelése iránt. Osv. Varga Jó-zsefné kérvénye részére nyugdíj utalványozása iránt. Osv. Garlati Jánosné kérvénye részére nyugdíj utal-ványozása iránt. Osv. Marinkovics Lázárné kérvénye a gyermekei részére megszavazott nevelési járulék felemelése iránt. A tisztű ügyészség beterjesztű a 6 új állami elemi iskola felállításáról a közektatás-ügyi kormányval megkötött szerződést jóváhagyás végett. A tanácsnak előterjesztése a régi fájarnos hidas javítása tárgyában.

— Perzsa-szőnyegek. Perzsa-szőnyeg rak-táram Szűbadság tér 10. szám alatt megayllt. *Schwarz Zsigmond.* 8198.

— Likőr aromák kitűnő illkő:ők előállítá-sára; — házilag — Vojtek és Weisznál. 191

TARKASÁGOK.

(Az új önkéntes.) Az aradi 33. gyalogezred-hez október elsején bevonult többi önkéntes társával egy nagybajuszu ifju is, aki addig huzta-halasztotta a bevonulást, miglen bajusza erősen meguott s az ifju külsőleg jelentékenyen idősebb ábrázattal bírt, mint a milyen életkorának megfelel. A katonaruhá-ban számos újabb ismerettségre tett szert s megis-merkedett egy német hölgygyel is. Ez a hölgy egy-szer érdeklődve kérdű tőle:

— Ugy-e bár, önkéntes ur harminchármas?

Az ifju önértetesen felelt:

— Nem, nagysád, *huszonnégy éves vagyok.*

(Ami a pört előntű.) Nemess Zsigmond mesélte: A Kohn pörben áll a Lövvél. Amikor már arról van szó, hogy el kell dölni a pörnek, a Kohn így szól az ügyvédjéhez:

— Van egy kitűnő ideám, hogyan fogjak megnyerni a pört. Küldök a bírónak két szép kövér libát!

— Meg van maga bolondulva? — kiált fel az ügyvéd. — Azt nem szabad a bírónak elfogadnia és csak annál inkább elitéli magát.

— Na, — mond a Kohn, — hát majd nem küldök.

Elérkezik a tárgyalás napja és Kohn meg-nyeri a pört. Az ügyvéd gratulál, mire Kohn így szól:

— Lásza, ki tudja, hogy történt volna, ha nem küldöm el a libákat a bírónak!

— Hát elküldte?

— Igen, — a Lövi névjegyével! . . .

(János és a kávé.) Egy aradi kapitány meg-pofozta az inasát, mert valahányszor a reggeli ká-véját hozta, kiöntötte a felét a tálcára. A pofozás használt, másnap a kávé rendben kerül a kapitány elé. A szűguru ur jóízűen megreggelizik és egy ko-rona jutalmat ad az inasának. Aztán megkérdezi:

— Mond csak, János, hát ma hogy nem ömlött ki a kávé?

— Jelentem alásan, már kitaláltam a módját. Odalenn kiiszom a esése tartalmát s amikor az ajtó elé érek, óvatosan visszaengedem a kávé-t a esésébe.

(A bűrönd.) Egy színész álldegált az utca sar-kán. Egyezzerre jöm egy házaló és megszólítja:

— Vegye meg kérom ezt a bűröndöt!

— Minek nekem az a bűrönd?

— Hát a ruháját bele tenni.

— A ruhámát? . . . Ha a maga kedvéért mez-telenűl szűladgáljak az utcán?

TORVÉNYKEZÉS.

Elítélt család.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 22.

Furfangos családi ügyben ítélkezett ma az aradi járásbíró. A múlt hóban több aradgájl román fuvaros szénaszállítás körüli ravasz módon akarta becsapni a Neuman Testvérek szeszgyáros céget, de a dologra rájők és jelentést tettek a fuvarosok ellen.

As eset úgy történt, hogy Popov Milán öt társával együtt szénát szállított a Neuman Testvéreknek. A szénát ilyenkor a kocsival együtt mérik le s aztán a kocsit külön, hogy ennek súlyát levonhassák a bruttó súlyból. A minap aztán különös dolog történt. Amint a szénát a kocsiról lerakták, az egyik hivatalnok észrevette, hogy a széna közül valaki kimászni igyekszik. A jól megtermett ifju, mint később kiderült, már akkor is a szénában volt, amikor azt lemérték, nyilvánvalóan azért, hogy a széna így hetven-nyolcvan kilóval több legyen.

A szénában bukdácsoló embert azonnal fölönfoglák s benne Szecsónsky János gáji legényre ismerték, aki a cél érdekében vállalkozott a szokatlan helyszínt elfoglalni.

A Neuman Testvérek Popov Milánt, Szecsónsky Jánost és öt társát család miatt feljelentették a járásbírósnál. Az ügyet a betegesen fekvő Zih József büntető járásbíró helyett Kálmán Ferenc dr. járásbíró tárgyalta.

As ügyészi megbízott csupán Szecsónsky ellen tartotta fenn a vádat. Szecsónsky tagadta, hogy családi szándékból maradt a szekér tetején s azt erősítette, hogy a szekéren elaludt. A tanúk azonban ellene vallottak, mire a járásbíró Szecsónsky Jánost három napi foghátra és husz korona pénzbüntetésre ítélte, a többi vádlottat pedig felmentette.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Földbirtokosok felségítése. A földművelésügyi miniszter 1908-ban a következő földbirtokosokat vásárolta a kincstár részére: Hunyad vármegyében, Dáván és Marossovmonon Szent Iványi Gáborról és nejeitől 850 40/1600 kat. holdat 420,000 K-ért; Mirosovmonon és Berek-szón Kovács Lajos és társaitól 686 1 075/1 600 kat. holdat 250,000 K-ért; Dáván Dániel Józseftől 86 665/1 600 kat. holdat 60,000 K-ért; Dáván Jankó Lajos és társaitól 129 1262/1 600 kat. holdat 160,000 koronáért; Alpesten és Popsádon Barceay Tibortól és Gubányi Ignációl 1 274 1 218/1 600 kat. holdat 420,000 K-ért; Foltón és Bójon Kovács János örökösseitől 1 266 1 458/1 600 kat. holdat 425,000 koronáért; vagyis Hunyadvármegyében összesen 4 294 918/1 600 kat. holdat 1 735 000 koronáért. Alsó-Fehér vármegyében, Alvincen Kassel Zsigmondtól 268 1 420/1 600 kat. holdat 165,000 koronáért, Kolozs vármegyében, Desmérén Tamásy Pétertől 1 021 1 521/1 600 kat. holdat 325,000 koronáért. Torda-Aranyos vármegyében, Gerendkeresztúr és Maroskec, valamint Alsó-Fehér vármegyében Maroskece községben Kemény József bárótól 1 863 650/1 600 kat. holdat 568,338 koronáért.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, október 22.

Amerika ¼-el magasabb. Kínálat, vételkedv mérsékelt, 20 ezer mm 5—10 fillérral magasabb.

As árak 50 kilonként számítva:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza áprilisra	12.14—12.15	12.19—12.20
Buza októberre	12.02—12.03	12.15—12.16
Zab októberre	8.23—8.24	8.25—8.27
Rozs októberre	9.97—9.98	9.98—9.99
Tengeri májusra	7.54—7.55	7.57—7.58
Rozs áprilisra	10.14—10.15	10.22—10.23
Zab áprilisra	8.55—8.56	8.54—8.55

Zárul 6 órakor:

Tőzsde üzemtelen.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Október 22. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm feletti súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogramm feletti súlyban 121—122 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 122—123 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 123—125 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogramm feletti súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig.

Sertéslelészám: Október hó 20. napján volt készlet 31,911 darab, október 20. napján főlhajtott 122 darab, október 20. napján elszállított 245 darab, október 21. napjára maradt készletben 31,788 darab.

A hízon sertés üzlet irányzata: lanyha.

IDEGENEK ARADON.

— Október 22. —

Fehér Kereszt szálloda. Stern Miksa kereskedő Bécs. — Schuch Artur utazó Bécs. — Mandel Emanuel utazó Bécs. — Zsigmond Dezső mérnök Budapest. — Kabodi Károly mérnök Budapest. — Honig Albert utazó Budapest. — Bauer Sándor utazó Budapest. — Hershl Samu utazó Budapest. — Pfeiffer Károly esendőrszázados Debrecen. — Engel Ede utazó Budapest. — Steimann Fülöp utazó Budapest. — Vasvári Lajos utazó Budapest. — Riprer Vilmos utazó Nagyvárad. — Vill Viktor utazó. — Vogl Miksa utazó Bécs. — Strausz Hugó kereskedő Berlin. — Weisz Lipót utazó Grác. — Schlesinger Miksa utazó Budapest. — Eber Lajos kárbeselő Budapest. — Korin Jakab utazó Budapest. — Román Bernát utazó Budapest. — Szentendrey Péter utazó Ujszentanna. — Hubert Arnold utazó Budapest. — Weisz Mór utazó Pankota.

Központi szálloda. Klein Lipót felügyelő Hatvan. — Havrics Ernő igazgató. — Grauner Mór utazó Budapest. — Müller Nándor utazó Budapest. — Salamon Sándor kereskedő neje Piski. — Eurenhalt Izidor utazó Budapest. — Benedek Ármán utazó Budapest. — Grosz Ferenc felügyelő Déva. — Szabó Sándor gazdatiszt Nagyvárad. — Hellerboh János utazó Zombolya. — Sziry Ede utazó Déta. — Molnár János jegyző. — Doda János kereskedő Törökbecse. — Kerényi Sándor kereskedő Zombor.

Pannonia szálloda. Bogolán Miklós kereskedő Déva. — Reiszner Gyula utazó Budapest. — Molnár János utazó Temesvár. — Csizmadia Jenő hivatalnok Nagyszalonta. — Terey Lajos vasgyári igazgató neje Zólyom. — Szegő Mór hivatalnok Kartus. — Fehér József építész Szeged. — Bán László lelkes Pécs.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1908. évi október hó 23-án:

A) bérlet

A) bérlet.

Itt először:

A komédiások.

Operette 3 felvonásban. Szövegét írták: Jacobson Brunó és Wagner Ferenc. Fordította: Tábori Emil. Zenéjét szer-zette: Milöcker Károly.

S Z E M É L Y E K:

Nyul Job	Polgár S.	Aganemon	Delli Lajos.
Berta, leánya	Kun Irén.	Kékési Odon	Faludy K.
Bibor Irén	Kállay Jolán.	Tardos Jákó	Kuicsár L.
Mogulopolos	Benkőné.	Madár Marci	Leövey Leo.

Készlet-árak 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

A spanyol királyi pár bevonulása Budapesten. Legújabb szenzáció. Rendes helyárak mellett.

Műsor 1908. október hó 23-án pénteken:

1. Élelmes magkereskedő. Bohózat. — 2. Súlyos sorscsapás. Dráma. — 3. A ravasz nagybácsi. Kacagató. — 4. Megtört szív. Életkép. — 5. A Nilus folyó. Látványosság. Természet után. — 6. Szülők nélkül. Dráma. — 7. Fejletlen kalaposnő. Kacagató. — 8. A spanyol királyi pár bevonulása Budapesten. Látványosság.

Minden előadás alatt katonazene játszik. — **Onkrászás.**

As előadásokra bármikor be lehet menni.

Előadások: Este 6 órától 11 óráig.

Helyárak: I. hely 1 korona, II. hely 50 fillér, III. hely 30 fillér, IV. hely 40 fillér és V. hely 20 fillér

Permetező javítások elfogadtatnak

M. kir. szabadalmazott

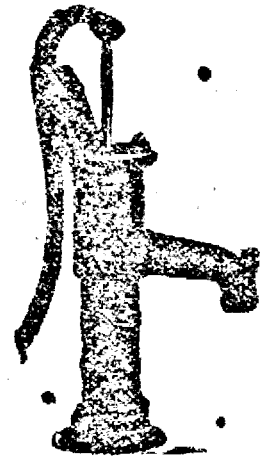
Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyár-árakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztátlanságok azonnal továbbittatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéseért 8 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendő

Golyó szelepekkel. Közégeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működéseért 8 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységű csavarok és a legjobb minőségű beült

gummirozott kendercsövek a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló csövekkel olcsóbbak és jobbak, mint bármely bel- vagy külföldi gyárban.

Hönig-Ottó

m. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő és szivattyu készítő. 351

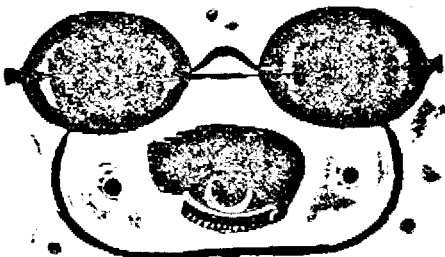
Arad, Rákóczi-utca 77

Elsőrendű látyszerész üzlet.

DICK SAMU

írás és látzerész

Arad, Adrássy-tér és Weitzer János-utca sarján

Első és javít mindennemű órákat 10 évi jótállás mellett a legolcsóbb árakon. Raktáron tart mindennemű színházi látzereseket a legkülönbözőbb kiállításban, legfinomabb lorgnettek, orrcsüptetők és szemüvegek, arany, ezüst, nickel és teflonbélcsont keretekben, legjobb üvegekkel.

Nagy raktár sűrűségű fokmérőkben, bor, must és szesz részére, továbbá mindenféle hőmérők, mindennemű kivitelben.

Szemüvegek és orrcsüptetők orvosi rendelet szerint azonnal készíttetnek.

Szővet, barchet, flannell

és mindenféle téli áruk remek választékban

Hoffmann Sándor

ezégnél 1891

Arad, Színház-épület. Vidékre mintákat készséggel küldök.

5624—1908. tkvi szám.

Árverési hirdetés.

A borosjenői kir. járásbíróóság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a pankotai ipari és gazdasági hitelszövetkezet és társának Forton Nyecza és Kocsuba Matyej ternovai lakosok végrehajtást szenvedők elleni 220 kor tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az utabbi árverést elrendelte, minek folytán az aradi kir. bíróváros és a borosjenői kir. bíróóság területén fekvő és a ternovai 386. sz. tjkvben A. I. 1. sor (1098—1100) hrsz. alatt foglalt birtokok Kocsuba Matyejt illető 1/4 része 446 korona és a ternovai 628. sz. tjkvben A. I. 1. sor (1084—1086/a) hrszám alatt foglalt ingatlan 988 korona kikiáltási árban 1908. évi november hó 4. napjának délelőtt 10 órájkor Ternova községében nyilvános árverésen a következő feltételek alatt fog eladni:

1. Ha a kikiáltási áron felül ígéret nem fog tétetni, az elárverezendő ingatlan a kikiáltási áron alul is el fog adni.
2. Árverelni kívánók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 44 korona 60 fillért és 98 korona 80 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi november 1-én 3883. szám alatt kelt igazságügy-ministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi 60. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átsegélyeztetni.
3. Vevő köteles a vételért három egyenlő részletben és pedig az

elsőt az árverés jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt, a másodikat ugyanazon naptól számított 30 nap alatt, a harmadikat pedig ugyanazon naptól számított 45 nap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számított 5% kamatokkal együtt szabályszerű letéti kérvény kapcsán az 1881. évi december 6-án 89425. szám I. M. alatt kelt rendeletében előírt módon a buttyini kir. adóhivatalnál mint bírői letétpénztárnál befizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

Az árverési hirdetés többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. bíróóság telekkönyvi hatóságánál, továbbá Kurtakér, Ternova és Agris községek előljáráóságainál megtekinthetők.

Borosjenőn, 1908. évi szeptember hó 8-án.

Szekely,
kir. bíró.

3364

Szép mell

két hó alatt szerkesztés a „Pillules O-lentales“ által, mely az egyetemes szer, miáltal a mell fejődését előmozdítjuk, annak erősségét helyreállítjuk és a női kebelnek gyönyörű telt formát ad, anélkül, hogy az egészségre kártékony lenne.

Az arzenikum mentességért felelünk. Kiváló orvosok által elismert. Teljes díszítéssel. 1 doboz használati utasítással 1 korona 54 fillér. 1 éremben.

J. Ratié, gyógyszerész Páris. Raktár Budapest: Török József gyógyszerárban, Király-utca 12. 5784

DEPILLOR

HÁJVESZTÓ.

E csodahatású szerrel minden oly helyről, a hol a hajnövekedés alkalmatlan, mint arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. **Ára utasítással 1 korona.**

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul a Hajós-féle ANAGALLIN használata által. Nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű.

Ára utasítással 70 fillér. Óvakodjunk az utánzatoktól. Csak olyan készítményt tessék elfogadni, ahol „Anagallin“ szó látható.

Poloskák

kiirtására legjobb szer a

Phenolsav.

Még a petéket is kiirtja, a butorokat nem támadja meg.

Ára egy üvegnek 70 fillér.

Ideális, legjobb, legtartósabb amerikai

Gummi-óvszer

= NEVER. =

6 darab egy eredeti fémdobozban 2 korona.

A fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárban

241

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Legolcsóbb, legjobb

bevásárlási forrás

háztartási szükségletek

fedezésére.

Ajánljuk:

Ajánljuk:

Arcz-krémek		Fogpaszták
Illatszerek		Fogkefék
Hölgyporok		Szájvizek
Kölni vizek		Szappanok
Fogporok		Hajvizek
Fogcremek		Szoba-illatok

VOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése

ARADON.

CSALÓ-

dik az, aki azt hiszi, hogy a csunya és rossz karban levő fogakat nem lehet hófehérre tisztítani, mert egy kísérlet mindenkit meggyőzhet arról, hogy a törvényileg védett és szabadalmazott

Nádler-féle „Hófehér“

fogtisztító-szer még a legelhanyagoltabb fogakat és annak feketeségét vagy sárgaságát a legrovidebb időn belül is hófehérre tisztítja.

Az egészségre nem ártalmas,

mert a „Hófehér“ fogtisztítószer tisztán növény nedvekből vegyi uton van összeállítva. Egy üvegecske ára, mely 1—2 évre elegendő csak

1 korona 50 fillér.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközöl a feltaláló és készítő:

Nádler Lajos

2544

Arad, Andrassy-tér 20.

Főraktár: Vojtek és Weisz drogueria.

APRO HIRDETÉSEK.

A kinek

ismerettség híján

szabószármára,
szobafestőre,
kőművesre,
kőnyelvre,
eszedőre,
ispárra,
gázdávisztára,
kulcsárura,
vínosellőre,
kerékesre.

kulcsárura,
gazdasszonyra
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre
házmesterre,
stb.-re
van szükség.

AKI

bérbécsi kíván

szőkeket,
kását,
nősmester-
letek,

koszt,
lovat,
halászatot,
telket,

AKI

eladni kíván

szőket,
szőkeket,
szőket,
szőkeket,
szőket,
szőket,

szőket,
szőket,
szőket,
szőket,
szőket,
szőket,

AKI

szőkeket vétel vagy bérbécsi elad
jából keresi;

AKI

szőkeket állást betöltőni kíván: legbizto-
sabbban ér esél, ha az

ARADI KÖZLÖNY

Kis hirdetési

rovatai használja.

Eladó

egy díszes, 5 méter hosszú, tölgy-
fából készült, ebédlő- vagy férfi-
szobába illő könyv- vagy dísz-
edénypólcának és szoborállványnak
használható falburkolat dr. Bácskay
Béla-nál, Batthiányi-utca 28. sz. a.
3370

Farkas bunda,

száz frtos, új, olcsón eladó. Flu
biciklit veszek. Cím a kiadóhiva-
talban. 3372

Dszi blouse album,

a legújabb eredeti szabás-
munkákkal, dus tartalommal 1.50 fl-
lérérthapható Ingusz I. és fia könyv-
kereskedésében Arad, Weitzer Já-
nos-utca. 201

Karisnya-kötőde

Andrássy-tér 20. (Fischer Eliz-pa-
lota) A n. é. közönség rendelkezé-
sére áll. 2696

Pörkölt szalonna,

légenszárított, kapható Rauchbauer
Nándornál Ujszentannán 180 ke-
renéért métermázsánként. 3111

Olcsó könyvek

antiquár hangjegyek és az összes
ujdonságok kaphatók Kerpel Izó
könyv-, zenemű- és papirkereke-
désében Aradon. Ugyanott 80.000
kötetes kölcsönkönyvtár és zene-
műkölcsonsi-Intézet. Telefon 385.
szám. 3161

Levelező—Könyvelő

esaládi körülmények miatt álláso-
mat elhagyni kényszerülve, kere-
sek magam helyett jelenlegi állá-
somba, egy kereskedelmi végzett
keresztény, gyakorlattal bíró leve-
lező-könyvelőt. Leveleket B. O.
alatt a kiadóba. 3242

Kitűnő

jó izü, jó fajta alma kapható ki-
sebb-nagyobb mennyiségben Jánosy
János urnál, Lahner György-utca
7/a. sz.

Meldinger kályha részek

beszerezhetők Juhász István laka-
tosmesternél Aradon, Telefon 480.
8191

Tigris dög kutya

ritka nagy, him példány.

Szarvas és özágancsok

eladók 3375

Posner B.

állatkitömőnél, Szabadság-tér I.

Értesítés!

Értesitem a n. é. közönséget, hogy Aradon, a Salacz-
utca 3. szám alatt levő Emke kávéházat (volt „Kis-
pipa” helyiség) átvettem s azt

Velence kávéház

elnevezés alatt személyesen tovább vezetem.

Az ünnepélyes megnyitás Erdélyi Tóni és fia zenekara közreműködése
mellett október hó 25-én, vasárnap lesz.

A kávéház a legkényelmesebben van berendezve, úgy, hogy családoknak
a legkellemesebb szórakozási helye lesz. Azonkívül külön szeparé is állanak
t. vendégeim rendelkezésére.

Kávéházamban mindenkor a legkitűnőbb italok és hideg ételek a
legjutányosabb árért kaphatók. Minden nap cigányzene.

Amidőn a n. é. közönséget a leggyelmesebb kiszolgálásról biztosítom,
kérem jóindulatú pártfogásukat.

Szolgálatkész tisztelettel

Verhovay Miklós,

a „Velence” kávéház tulajdonosa. 3373

ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI ÜVEGCISZOLÓ-, MŰVEGEZŐ- ÉS TÜKÖRGYÁR

ARADON, V. PÉCSKAI-UT 17.

TELEFON 525.

TELEFON 525.

1908. október 21-én, szerdán, megkezdzi üzemét.

Elvállalja: Csiszolt és sima tükrök, rézbe-
foglalt és egyéb művegezesek,
modern kirakat berendezések, ed-
zett üvegtáblák, veneczi tükrök
stb. gyors és jutányos elkészíté-
sét. Régi tükrök új fon-
csorozása mérsékelt árak mellett.

3341

Telefon 688.

FISCHER ÁRMIN

szobafestő és mázó

Vörösmarthy-utca 3.

A legegyszerűbbtől a legdíszesebb
kivitelig elvállal munkákat egy
helyben, mint vidéken. 1905

Árlejtés.

Az aradi áll. tanítóképző intézet igazgatósága az intézet
részére 1909. évben szállítandó következő árukra árlejtést
hirdet:

- Pékárak:
25 dkg.-os 6. számú lisztből készült cipó, naponta körül-
belül 80 drb.
15 dkg.-os 6. számú lisztből készült cipó, naponta körül-
belül 80 drb.
10 dkg.-os zsemle naponta körülbelül 100 drb.
Fehér kenyér " " 4 kg.
Kifli " " 15 drb.
Liszt havonta körülbelül 250 kg.
- Mészárosárak (marhahusfélék, borjúhús) havonta 450 kg.
- Hentesárak (zsir, hus, kolbász, sonka, parizer, virsli
stb.) 300 kg.
- Fűszerárak (cukor, kávé, sajt, dara stb.) körülbelül 300
korona értékben.
- Tej, vaj, túró havonta körülbelül 180 kor. értékben.
- Szén, koks.
- Tüzelőfára, külön a konyha s külön az intézet részére
havonként körülbelül 4—5 öl.

Szabályszerű, írásbeli zárt ajánlatok f. év november hó 8-ig
déli 12 óráig benyújtandók az intézet igazgatójánál, midőn bá-
natpénz fejében az évi érték 5%-a készpénzben, óvadékképes
papirokból, takarékpénztári betétkönyvben leteendő, vagy adó-
hivatali letéti nyugtával igazolandó.

Szerződő fél tartozik a banatpénzt az évi érték 10%-ára
biztosítékul kiegészíteni.

Az áruk pontosan házhoz szállítandók, azok jó minősé-
geért a szállító felelős. Kifogás esetén azok a biztosítékból
másutt szereztetnek be.

A havi számlát a II. és III. fokozatu bélyegekkel ellátott
nyugtatóványok ellenében kifizeti az igazgató vagy köztartás-
vezető tanár. Az ajánlatban az egységár számmal és szóval
kiírandó s tartalmazza azon nyilatkozatot, hogy a szerződési
feltételeket ismeri s magára kötelezőnek elfogadja.

A versenytárgyalás 1908. nov. 10-én d. u. 5 órakor tar-
tatik az áll. tanítóképzőben.

Aradon, 1908. október 22.

Láng Mihály,
igazgató.

3365